

Narkotikastatistik

2004

Narcotic Drugs Statistics
Official Statistics of Sweden

Rapport 2005:16

brå
brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådet
Box 1386
111 93 Stockholm
Tfn 08-401 87 00
Fax 08-411 90 75
www.bra.se
e-post info@bra.se
www.bra.se

Denna bok kan beställas i
bokhandeln eller hos
Fritzes Kundservice
106 47 Stockholm
Tfn 08-690 91 90
Fax 08-690 91 91
e-post order.fritzes@nj.se

Tidigare publicering

Publikationen Narkotikastatistik
utges av Brottsförebyggande rådet i
serien Sveriges officiella statistik.
Mellan åren 1993 och 1995 redovisades
statistiken i publikationen Kriminal-
statistik. Före år 1993 presenterades
statistiken i serien statistiska meddelanden.

© Brottsförebyggande rådet
Information och förlag
Redaktör: Tove Sporre
Omslag: Britton & Britton
ISSN 1100-6676
ISBN 91-38-32227-7

Edita Stockholm 2005

Brottsförebyggande rådet
(National Council for Crime Prevention)
P.O. Box 1386
SE-111 93 Stockholm
SWEDEN
Telephone +46-8-401 87 00
Telefax +46-8-411 90 75

e-mail info@bra.se

Additional copies of this publication
can be ordered through
Fritzes Kundservice
SE-106 47 Stockholm
SWEDEN
Telephone +46-8-690 91 90
Telefax +46-8-690 91 91
e-mail order.fritzes@nj.se

Previous publication

Narcotic drugs statistics is an annual report
published by the National Council for Crime
Prevention in the series Official Statistics
of Sweden. Between 1993 and 1995, the
statistics was published in the publication
Criminal statistics. Before 1993, the
statistics was presented in the series
Statistical Reports.

© National Council for Crime Prevention
Information and publishing
Editor: Tove Sporre
ISSN 1100-6676
ISBN 91-38-32227-7
Stockholm 2005

Innehållsförteckning

Contents

Inledning	5
Introduction	
Sammanfattning.....	7
English summary.....	9
1. Utveckling och struktur	11
Development and structure	
2. Regional fördelning	16
Regional distribution	
3. Åldersfördelning	18
Age distribution	
4. Könsfördelning	20
Sex distribution	
Tabellförteckning	22
List of tables	
Teckenförklaring till tabellerna.....	24
Explanation of symbols in the tables	
Tabeller	25
Tables	
Statistikens uppbyggnad, innehåll och tillförlitlighet	46
Construction, contents and reliability of statistics	
Bilaga 1 Definitioner och variabler	51
Appendix 1 Definitions and variables	
Bilaga 2 Lagändringar	55
Appendix 2 Alterations in the Acts	
Bilaga 3 Andra statistikkällor	56
Appendix 3 Other statistical sources	

Inledning

Introduction

I narkotikastatistiken redovisas uppgifter om de narkotikabrott som kommit till rättsväsendets kännedom. Statistiken baseras på uppgifter om de personer som lagförts för narkotikabrott.

Statistikens innehåll

I narkotikastatistiken redovisas årligen uppgifter om personer som lagförts för narkotikabrott i Sverige. Med lagföring i den här rapporten avses:

- utfärdade och godkända strafförelägganden (böter och/eller villkorlig dom utfärdade av åklagare)
- meddelade åtalsunderlåtelse (den misstänkte har av åklagare bedömts som skyldig, men åtal väcks inte, vanligtvis på grund av att brottet är lindrigt eller att den skyldige är ung)
- fällande dom i tingsrätt

De narkotikabrott som redovisas är brott mot narkotikastrafflagen (1968:64) och brott mot lag (2000:1225) om straff för smuggling avseende narkotika.

De populationer som redovisas i narkotikastatistiken är:

- lagförda personer med narkotikabrottet som huvudbrott
- lagförda personer med narkotikabrottet antingen som huvudbrott eller bibrott
- preparaten i narkotikalagföringen.

En mer detaljerad beskrivning av statistiken ges i avsnittet om statistikens uppbyggnad, innehåll och tillförlitlighet.

Statistikens periodicitet

Statistiken över personer som lagförs för narkotikabrott har redovisats årligen sedan år 1975. Från och med år 1996 redovisas statistiken i en egen publikation. Vissa uppgifter om personer som lagförs för narkotikabrott redovisas även i årsboken Kriminalstatistik.

Faktisk narkotikabrottslighet

Statistiken ger inte en fullständig beskrivning av den faktiska narkotikabrottsligheten. Den faktiska narkotikabrottsligheten är större än den brottslighet som redovisas i statistiken eftersom endast den del av brottsligheten som konstateras genom en lagföring redovisas. Det är framför allt genom polisens och tullens spanings- och kontrollinsatser som narkotikabrotten uppdagas och därmed kan föras vidare inom rättsväsendet. Statistiken påverkas därför av tullens och polisens insatser och i förlängningen också av verksamheten inom rättsväsendet. Statistiken underskattar narkotikabrottslighetens volym men kan ge en bild av brottslighetens struktur som till exempel narkotikabrottens svårhetsgrad, förekomst av olika preparat med mera.

Publikationens innehåll

Publikationen innehåller en kort sammanfattning samt en beskrivning av statistikens innehåll, uppbyggnad och tillförlitlighet. I fyra kapitel ges korta beskrivningar med diagram av personer lagförda för narkotikabrott utifrån olika frågeställningar:

I kapitel 1 redovisas utvecklingen och strukturen på den narkotikabrottslighet som registreras i lagföringsstatistiken. Här redovisas bland annat brottens svårhetsgrad, typ av gärningar, påföljder och preparat.

I kapitel 2 redovisas hur de personer som lagförts för narkotikabrott fördelar sig per län. Även den geografiska fördelningen av olika preparat som förekommer i lagföringarna redovisas.

I kapitel 3 redovisas åldern på de personer som lagförts för narkotikabrott. Redovisningen ger en bild av hur brottens svårhetsgrad, typ av gärning, påföljder och preparat fördelar sig per åldersgrupp.

I kapitel 4 redovisas de personer som lagförts för narkotikabrott, uppdelade på kön. Redovisningen ger en bild av hur brottens svårhetsgrad, typ av gärning, påföljder, preparat och de lagfördas ålder fördelar sig mellan män och kvinnor.

De statistiktabeller som redovisas är ett urval av den statistik rörande narkotikabrott som Brottsförebyggande rådet (Brå) producerar. Ytterligare statistik finns att beställa från Brå.

I sammanfattningarna i denna rapport ges kortfattade beskrivningar av hur narkotikabrottsligheten utvecklats över tiden. Däremot finns inga analyser eller förklaringar till vilka faktorer som kan ha påverkat utvecklingen. Sådana analyser och tolkningar finns bland annat i Brå:s rapport *Brottsutvecklingen i Sverige*, där utvecklingen för

bland annat narkotikabrott analyseras. Dessutom ger Brå kontinuerligt ut rapporter med analyser av brottslighet och de kriminalpolitiska och förebyggande åtgärder som vidtas. Mer information kan även hämtas hos andra myndigheter. Dessa finns redovisade under avsnittet *Andra statistikkällor*.

När siffror för påföljder redovisas i de olika kapitlena grundar det sig enbart på de brott där narkotikabrottet är huvudbrott.

Sammanfattning

Personer lagförda för narkotikabrott

År 2004 lagfördes närmare 17 700 personer för narkotikabrott. Jämfört med år 2003 ökade antalet lagförda personer med cirka 3 procent (drygt 500 personer). Under de senaste tio åren har antalet ökat med mellan 100 och 1 000 personer lagförda för narkotikabrott varje år. Undantag är år 2002 då antalet ökade med nästan 2 000 personer.

Typ av gärning¹

Med andelar på 40 respektive 31 procent utgjorde bruk och innehav av narkotika de två vanligaste typerna av gärning bland de personer som lagfördes för narkotikabrott år 2004. Smuggling och överlåtelse² av narkotika utgjorde 4 respektive 6 procent av samtliga narkotikalagföringar.

Jämfört med år 1995 har antalet personer som lagfördes för bruk nästan tredubblats, medan antalet övriga narkotikabrott visar små förändringar. Det bör dock tilläggas att innehav + bruk, som inte registrerades före år 1995, nästan fördubblades från år 1995 till år 2004.

Brottets svårhetsgrad

Den förändrade brottsstrukturen har även påverkat fördelningen mellan narkotikabrottets olika svårhetsgrader av brott. De ringa narkotikabrotten har ökat både till *antal* och i *andel* av det totala antalet narkotikalagföringar från år 1995 till och med år 2000, därefter har andelen minskat något medan antalet fortsatt att öka. Av samtliga personer som lagfördes för narkotikabrott år 2004, lagfördes cirka 78 procent för ringa narkotikabrott. Detta är i stort sett samma andel som år 1995. *Andelen* grova narkotikabrott var år 2004 knappt 3 procent av samtliga narkotikalagföringar, vil-

ket är oförändrat jämfört med år 1995. Däremot har *antalet* grova narkotikabrott ökat med 80 procent.

Påföljder och typ av lagföring³

Ökningen av antalet personer som lagförs för narkotikabrott medför att i stort sett samtliga påföljder genomgår antalsmässiga ökningarna. Den vanligaste påföljden för de personer som lagförs för narkotikabrott är böter, antingen genom straffföreläggande eller i dom. Andelen personer som fick böter var 54 procent av samtliga personer som lagfördes för narkotikabrott år 2004.

Under perioden 1995–2004 har antalet personer som dömts till fängelse för narkotikabrott ökat. Däremot har *andelen* fängelsedomda varit relativt konstant och var år 2004 18 procent av samtliga lagförda för narkotikabrott. Den vanligaste utdömda strafftiden för fängelse var år 2004 mellan två och sex månader. Drygt en tredjedel av de fängelsedomda dömdes till en strafftid inom detta intervall.

Preparat

Amfetamin och cannabis utgör fortfarande de två vanligast förekommande preparaten i lagföringsstatistiken. De utgjorde år 2004 32 respektive 35 procent av samtliga preparat som förekom i lagföringarna.

Regional fördelning

I relation till befolkningens storlek i länen har storstadslänen en större andel narkotikalagföringar än övriga län. Storstadslänen, där hälften av befolkningen bor, står för 61 procent av samtliga narkotikalagföringar i landet. Andelen var något högre år 1995 (65 procent).

¹ Avser endast straffföreläggande och domar då typ av gärning inte går att särskilja för åtalsunderlåtelse.

² Överlåtelse och överlåtelse i kombination med innehav.

³ Avser de lagföringar där narkotikabrottet var huvudbrott.

Åldersfördelning

År 2004 lagfördes ungdomar i åldern 18–20 år för flest narkotikabrott per 100 000 invånare av medelfolkmängden. År 1995 var det däremot personer i åldern 30–39 år som lagfördes för flest narkotikabrott per 100 000 invånare. Ökningen av antalet lagföringar per 100 000 invånare har mellan åren 1995 och 2004 varit störst bland ungdomar mellan 18–20 år. Deras lagföringar per 100 000 invånare har ökat med 230 procent under perioden.

Könsfördelning

Av samtliga personer lagförda för narkotikabrott år 2004 var cirka 14 procent kvinnor. *Antalet* kvinnor lagförda för narkotikabrott har ökat med 69 procent under de senaste 10 åren. *Andelen* kvinnor av det totala antalet narkotikalagföringar har dock varit ungefär densamma. Mellan åren 2003 och 2004 ökade *antalet* kvinnor med 4 procent, medan *antalet* män ökade med nästan 3 procent.

English summary

Persons convicted of drug offences

In 2004, slightly less than 17,700 persons were convicted of drug offences in Sweden. By comparison with the year 2003, the number of convicted persons has increased by three per cent (slightly over 500 individuals). Over the course of the last ten years, the number of persons convicted of drug offences has increased by between 100 and 1,000 each year. The year 2002 constituted an exception, when this number increased by almost 2,000 persons.

Type of offence⁴

Consumption and possession of drugs constituted the two most common offence types among those convicted of drug offences in 2004, accounting for 40 and 31 per cent of these convictions respectively. Drug smuggling and the supply⁵ of drugs each accounted for four respectively six per cent of drug convictions.

By comparison with the year 1995, the number of persons convicted for the consumption of drugs has increased almost over three-fold, whereas changes in the numbers of other drug offences show only minor changes. It should be added, however, that possession + consumption, a combination that was not registered prior to 1995, almost doubled between 1995 and 2004.

Offence seriousness

The altered crime structure has also affected the distribution between drug offences, minor drug offences and serious drug offences. Between 1995 and 2000, minor drug offences increased both in terms of the *number* of convictions and

their *proportion* among the total number of drug convictions. Thereafter, the number of convictions for minor drug offences continued to increase, but they nonetheless accounted for a somewhat smaller proportion of the total number of drug convictions. Of all those convicted of drug offences in 2004, approximately 78 per cent were convicted of minor drug offences. In 1995, the corresponding proportion was 79 per cent. Over the period between 1995 and 2004, the *proportion* of serious drug offences has been the same. The *number* of convictions for serious drug offences on the other hand has increased by eighty per cent.

Sanctions and types of conviction⁶

The increase in the number of persons convicted of drug offences has meant that there has been an increase in the number of more or less all the forms of sanction associated with these offences. Fines constitute the most common form of sanction for those convicted of drug offences, either by means of summary fines or fines issued by the courts. Of those convicted of drug offences in 2004, 54 per cent were issued with fines by one of these means.

Over the period 1995–2004 the number of persons sentenced to prison in connection with drug offences has increased. By contrast, the *proportion* of drug offenders sentenced to prison has remained relatively constant, and stood at eighteen per cent of all those convicted of drug offences in 2004. The most common length of prison sentence awarded in connection with drug offences lay at between two and six months. Just over one-third of those sentenced to prison received a prison term within this range.

⁴ This section relates only to findings of guilt in the form of summary fines and court adjudications since it is not possible to identify separate offence types for findings of guilt issued in the form of waivers of prosecution.

⁵ Includes the supply of drugs in combination with possession.

⁶ This section relates to those cases where drug offences constituted the principal offence included in the conviction.

Substances

Amphetamines and cannabis still constitute the two most common substances found in the statistics relating to drug convictions. In 2004, these two substances accounted for 33 and 35 per cent respectively of the substances referred to in these convictions.

Regional distribution

In relation to county population size, the metropolitan counties account for a larger proportion of drug convictions than other counties. The metropolitan counties of Sweden, which include half of the country's population, account for 60 per cent of the country's drug convictions. This proportion was slightly higher in 1995 (65 per cent).

Age distribution

In 2004, youths aged between eighteen and twenty years were convicted of the highest number of drug offences per capita of population. By contrast, in 1995 it was persons aged between 30 and

39 years who accounted for the largest number of per capita drug convictions. Between the years 1995 and 2004, the largest increase in the number of per capita drug convictions has been noted among young people aged between eighteen and twenty. Over this period, the number of per capita drug convictions within this group has increased by 230 per cent.

Sex distribution

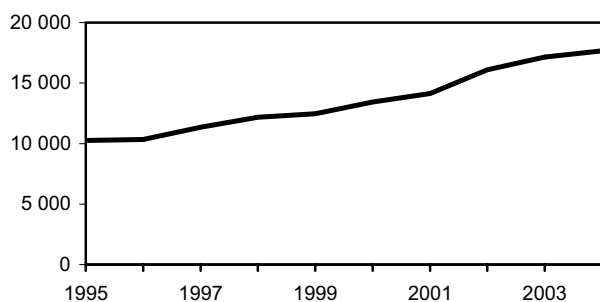
Women comprised approximately fourteen per cent of all those convicted of drug offences in 2004. The *number* of women convicted of drug offences has increased by 69 per cent over the course of the last ten years. The *proportion* of the total number of drug convictions accounted for by women has remained more or less stable however. Between the years 2003 and 2004, the *number* of women convicted of drug offences increased by four per cent, whereas the *number* of men convicted of drug offences increased by almost three per cent.

I Utveckling och struktur

Development and structure

Narkotikalagföringarna ökar

År 2004 befanns närmare 17 700 personer vara skyldiga till narkotikabrott⁷ genom att så kallade lagföringsbeslut om fällande dom i tingsrätt eller av åklagare genom godkända strafförelägganden respektive beslut om åtalsunderlåtelse. Under de senaste tio åren har antalet personer som lagförts för narkotikabrott ökat för varje år. Antalet lagföringar har ökat med drygt 72 procent under denna period. Under år 2002 ökade antalet med nästan 2 000 personer, vilket är den största årliga ökningen under perioden. Under år 2004 ökade antalet med drygt 500 personer (cirka 3 procent).

Figur 1. Antal personer lagförda för narkotikabrott, åren 1995–2004 (Källa: Brå; tabell 3A).

Bruk och innehav vanligast

Narkotikabrotten delas in i olika brottskategorier efter typ av gärning. De olika gärningarna är bland annat bruk, innehav, överlåtelse, framställning och smuggling av narkotika.

Bruk och innehav av narkotika har under den senaste tioårsperioden varit de två största brottskategorierna och utgjorde år 2004 44 respektive 31 procent av samtliga domar och strafförelägganden som avsåg narkotikabrott⁸. Smuggling och överlåtelse⁹ av narkotika utgjorde 4 respektive 6 procent av samtliga lagföringar.

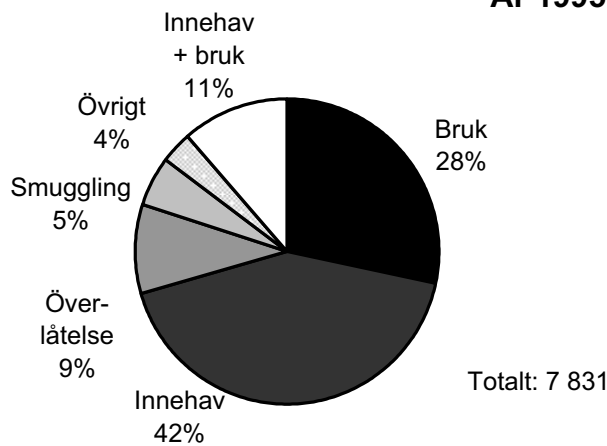
Bruk av narkotika kriminaliserades år 1988. Antalet lagförda för bruk har sedan dess ökat, fram-

⁷ Både de fall där narkotikabrottet är det grävsta brottet och då det finns andra brott som är grävre.

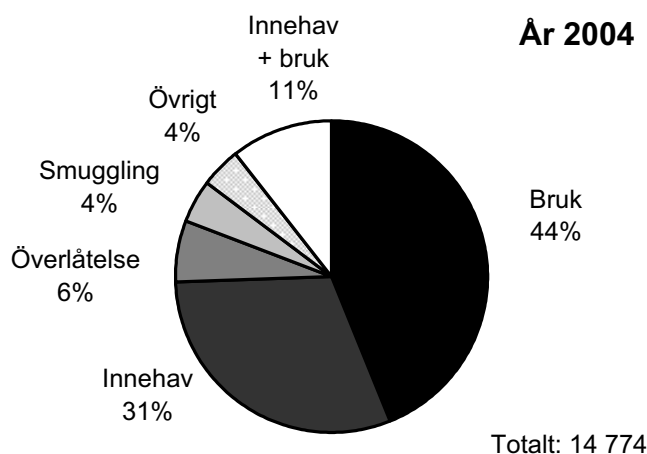
⁸ Avser endast domar och strafföreläggande då typ av gärning inte går att särskilja för åtalsunderlåtelse.

⁹ Överlåtelse och överlåtelse i kombination med innehav.

År 1995

År 2004

Figur 2. Andel personer som godkänt strafföreläggande eller dömts för narkotikabrott efter typ av gärning, åren 1995 och 2004. Överlåtelse i kombination med innehav ingår i kategorin för överlåtelse. (Källa: Brå, tabell 2).

för allt från och med år 1994. Detta beror på att en lagändring, som infördes år 1993, gjorde det möjligt för polisen att genomföra blod- och urinprov på personer misstänkta för bruk av narkotika. År 2004 lagfördes drygt 6 500 personer för enbart bruk av narkotika, vilket är en ökning med drygt 12 procent eller cirka 700 personer jämfört med året innan.

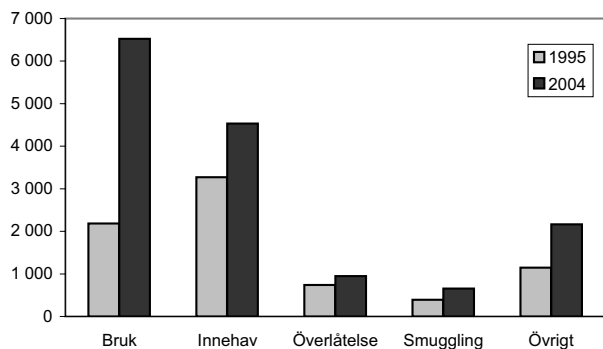
Antalet lagförda för bruk av narkotika påverkas av polisiära insatser och antalet blod- och urinprov som sänds in för analys. Antalet utförda blod- och urinprov har tredubblats sedan år 1994,

från drygt 6 000 till drygt nästan 18 000 år 2004. Av dessa var 83 procent positiva år 2004¹⁰.

Antalet lagförda för enbart innehav av narkotika var drygt 4 500 personer år 2004. Detta är i stort sett oförändrat jämfört med året innan. Trots att *andelen* lagförda för enbart innehav har minskat i ett tioårsperspektiv, från att motsvara mer än 40 procent till ungefär 30 procent av de lagförda personerna, har *antalet* ökat från cirka 3 300 lagförda år 1995 till 4 500 lagförda år 2004.

Antalet personer som lagförts för överlåtelse¹¹ av narkotika låg på en relativt konstant nivå på omkring 700 personer under de sista åren under 1990-talet. Undantaget var år 1996 när antalet lagföringar för detta brott minskade till en lägsta nivå på 460 lagföringar. Under 2000-talet har antalet ökat och utgjorde år 2004 cirka 950 personer, vilket i stort sett var oförändrat jämfört med året innan.

Antalet personer lagförda för smuggling av narkotika har ökat konstant under den senaste tioårsperioden. Från en lägsta nivå på knappt 400 lagföringar år 1995 ökade antalet successivt och var år 2002 på den högsta nivån på över 10 år (nästan 1 500). Därefter minskade antalet med 34 procent till knappt 1 000 lagföringar år 2003. År 2004 minskade antalet med ytterligare 33 procent till knappt 660 lagföringar. De två senaste årens kraftiga minskningar ska delvis ses som en följd av att antalet beslag av narkotika som tullen gör har blivit färre. År 2004 gjorde tullen cirka 30 procent färre beslag av narkotika och dopningsmedel jämfört med år 2003.

Figur 3. Antal personer som godkänt straffreläggande eller dömts för narkotikabrott efter typ av gärning, åren 1995 och 2004. Överlåtelse inkluderar även kombination av överlåtelse + innehav. Övriga kombinationer ingår i kategorin övrigt (Källa: Brå, tabell 2).

¹⁰ Källa: Rättsmedicinalverket, Rättskemiska avdelningen.

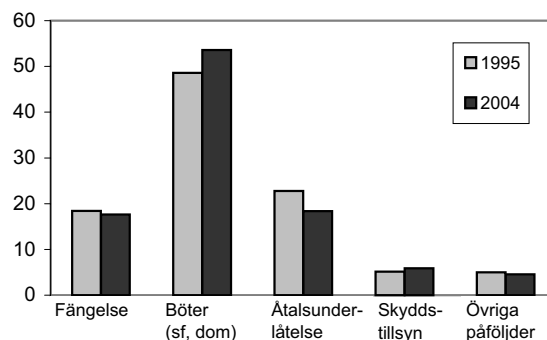
¹¹ Överlåtelse och överlåtelse i kombination med innehav.

¹² Narkotikabrottet är det grävsta brottet i lagföringen, i de fall personen lagförs för mer än ett brott.

Böter vanligast

Nästan 11 500 personer lagfördes för narkotikabrott som huvudbrott¹² år 2004. Av dessa fick omkring hälften eller drygt 5 600 personer beslut genom dom under år 2004. Sett i ett längre tidsperspektiv har *andelen* domar, trots en konstant ökning i antal, pendlat mellan 41 och 50 procent sedan år 1995. I jämförelse med år 2003 ökade antalet domar med cirka 3 procent. År 2004 godkände knappt 3 800 personer straffrelägganden och drygt 2 100 personer fick åtalsunderlåtelse. Detta är, jämfört med året innan, en ökning av det antal personer som erkänt beslut om straffreläggande med 5 procent och en ökning av antalet som fått åtalsunderlåtelse med 3 procent.

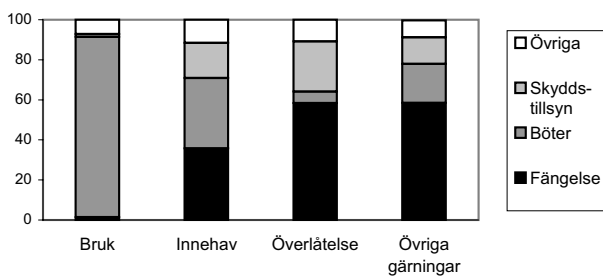
Av de 11 497 personer som lagfördes för narkotikabrott som huvudbrott år 2004, fick drygt hälften (54 procent) böter genom dom eller straffreläggande. Av de utdömda böterna låg cirka 40 procent mellan 30 och 34 dagsböter. Andelen personer som får böter har ökat med 6 procentenheten sedan år 1995. Arton procent av de lagförda personerna dömdes till fängelse år 2004 vilket är i stort sett samma andel som de senaste fem åren. Sex procent dömdes till skyddstillsyn år 2004. Av de totalt 145 ungdomar som år 2004 dömdes till slutet ungdomsvård var det 2 personer som dömdes för narkotikabrott som huvudbrott.

Figur 4. Andel personer dömda för narkotikabrott efter huvudpåföljd m.m. där narkotikabrottet var huvudbrott, åren 1995 och 2004 (Källa: Brå, tabell 1B).

Böter vanligast vid bruk, fängelse vanligast vid överlåtelse

Majoriteten (90 procent) av de personer som dömdes för enbart bruk av narkotika år 2004, dömdes till böter. Andelen är densamma som föregående år. Av samtliga personer som dömdes för enbart innehav dömdes 36 procent till fängelse och 35 procent till böter. För övriga gärningar är fängelse den vanligast förekommande påföljden (se figur 5). Av dem som dömdes för enbart överlåtelse av narkotika var andelen fängelsedömda 58 procent år 2004, vilket är en liten minskning jämfört med föregående år, då andelen var 62 procent. Antalsmässigt är det dock få personer som döms till fängelse för enbart överlåtelse av narkotika. År 2004 var antalet 70 personer.

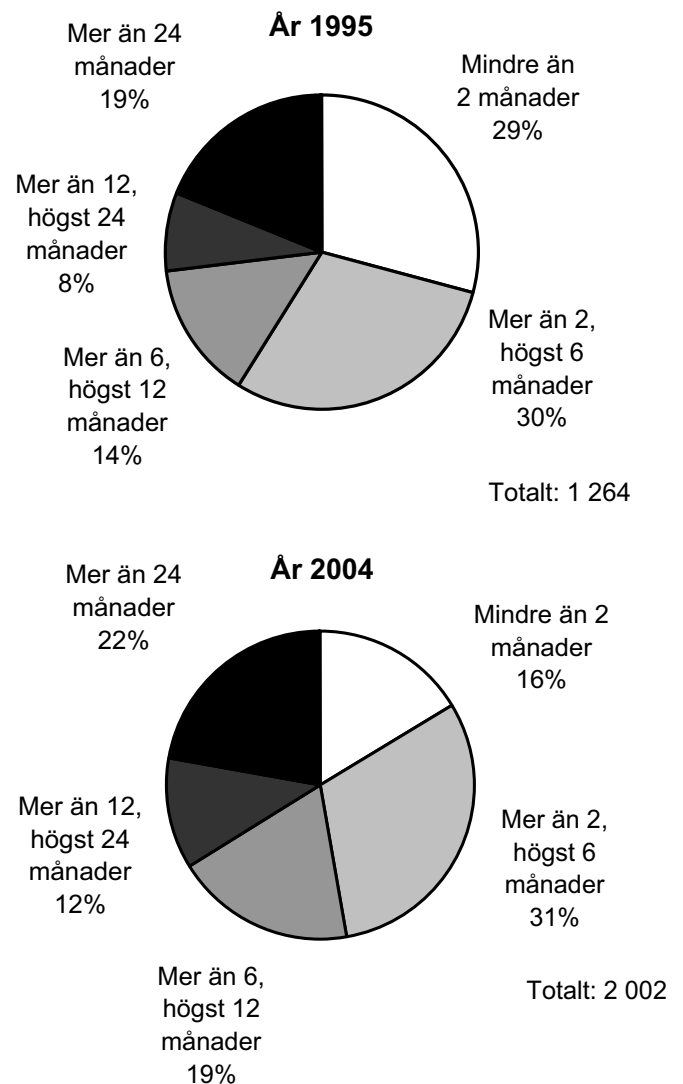

Figur 5. Andel personer dömda för narkotikabrott efter gärning och huvudpåföljd, där narkotikabrottet var huvudbrott, år 2004 (Källa: Brå, tabell 11). Kombinationer av gärningar ingår i kategorin övriga gärningar.

Andelen dömda till långa fängelsestraff ökar

År 2004 dömdes 2 015 personer för narkotikabrott som huvudbrott till fängelse. Den vanligaste strafftiden för de fängelsedömda (med narkotikabrottet som huvudbrott) var år 2004 i intervallet *mer än två månader och högst sex månader*. Nästan en tredjedel av de fängelsedömda dömdes till en strafftid inom detta intervall.

Andelen dömda till strafftider i intervallet *över sex månader och högst två år* har ökat från 22 till 31 procent jämfört med år 1995. Andelen fängelsedömda med strafftider på *över två år* har ökat från 19 till 22 procent under samma period. Samtidigt har andelen dömda till strafftider *under två månader* minskat från 29 till 16 procent.

Figur 6. Andel personer dömda till fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter fängelse-tidens längd i månader, åren 1995 och 2004 (Källa: Brå, tabell 4B).

Narkotikasmuggling och med-hjälp ger längst fängelsestraff

De genomsnittliga fängelse-tiderna för narkotikabrott har långsamt ökat från 16 månader år 1995 till att år 2004 vara 20 månader. Längst fängelsestraff ger gärningen varusmuggling med en genomsnittlig strafftid på 42 månader år 2004. Innehav ger i genomsnitt sju månaders fängelse medan bruk ger tre månaders fängelse i genomsnitt år 2004. Överlåtelse enbart eller i kombination med innehav ger en genomsnittlig strafftid på 19 månader.

Tabell A. Genomsnittlig fängelsestid för personer dömda till fängelse där narkotikabrottet varit huvudbrott efter typ av gärning, åren 1995–2004 (Källa: Brå; tabell 15).

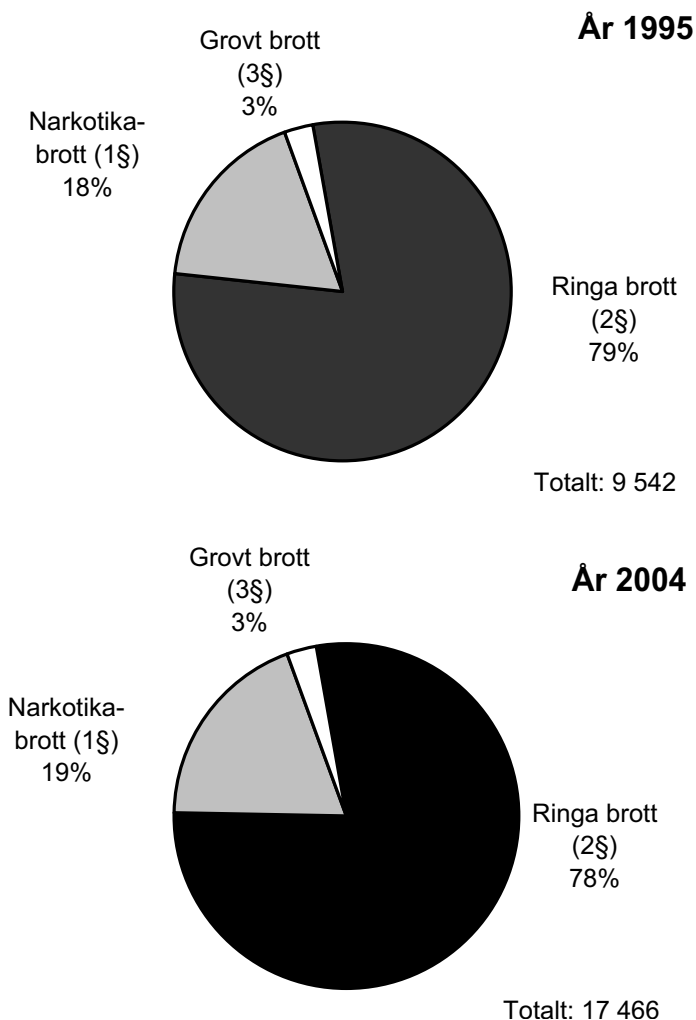
Typ av gärning	Genomsnittlig fängelsestid i månader									
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Medhjälp, transport m.m.	30	40	25	24	39	34	32	33	42	39
Varusmuggling	51	17	21	21	35	35	29	35	29	42
Övriga gärningar och kombinationer	26	18	19	18	24	24	38	39	39	37
Innehav och överlåtelse	18	15	15	19	19	19	21	22	22	19
Innehav	12	13	14	14	12	12	10	9	6	7
Innehav, bruk och överlåtelse	9	10	10	18	13	15	16
Överlåtelse	13	21	13	8	9	9	12	28	17	22
Innehav och bruk	4	6	4	6	7	7	8	6	6	5
Bruk ¹	4	7	4	3	7	4	4,5	5	6	3
Totalt	16	16	14	14	16	17	18	19	18	20

¹Gärningen bruk döms normalt som ett ringa brott och ger nästan aldrig fängelse.

Ringa narkotikabrott fortsätter att öka

Narkotikabrotten indelas efter svårhetsgrad i kategorierna narkotikabrott, ringa narkotikabrott och grovt narkotikabrott. Huvuddelen av narkotikalagföringarna kategoriseras som ringa narkotikabrott. År 2004 utgjorde de ringa narkotikabrotten omkring 78 procent (drygt 13 600 personer) av lagföringarna vilket var ungefär samma andel som år 2003. Andelen ringa narkotikabrott ökade under hela 1990-talet och var år 2000 82 procent, därefter har andelen sjunkit något. Utvecklingen av antalet ringa narkotikabrott beror främst på en ökning av registrerade brott avseende bruk av narkotika, som nästan uteslutande kategoriseras som ringa brott.

Andelen brott av normalgraden har legat på ungefär samma nivå sedan år 1995 då de var 18 procent fram till år 2004 då de var 19 procent. Däremot har *antalet* brott av normalgraden ökat med nästan 1 650 under samma period. De grova narkotikabrotten har i stort sett varit oförändrat sen år 1995 fram till år 2004 med en andel på 3 procent trots att *antalet* grova narkotikabrott ökat något under samma period, från 269 till 485 lagföringar.

Figur 7. Andel personer som godkänt strafföreliggande eller dömts för narkotikabrott efter brottets svårhetsgrad, åren 1995 och 2004 (Källa: Brå, tabell 2).

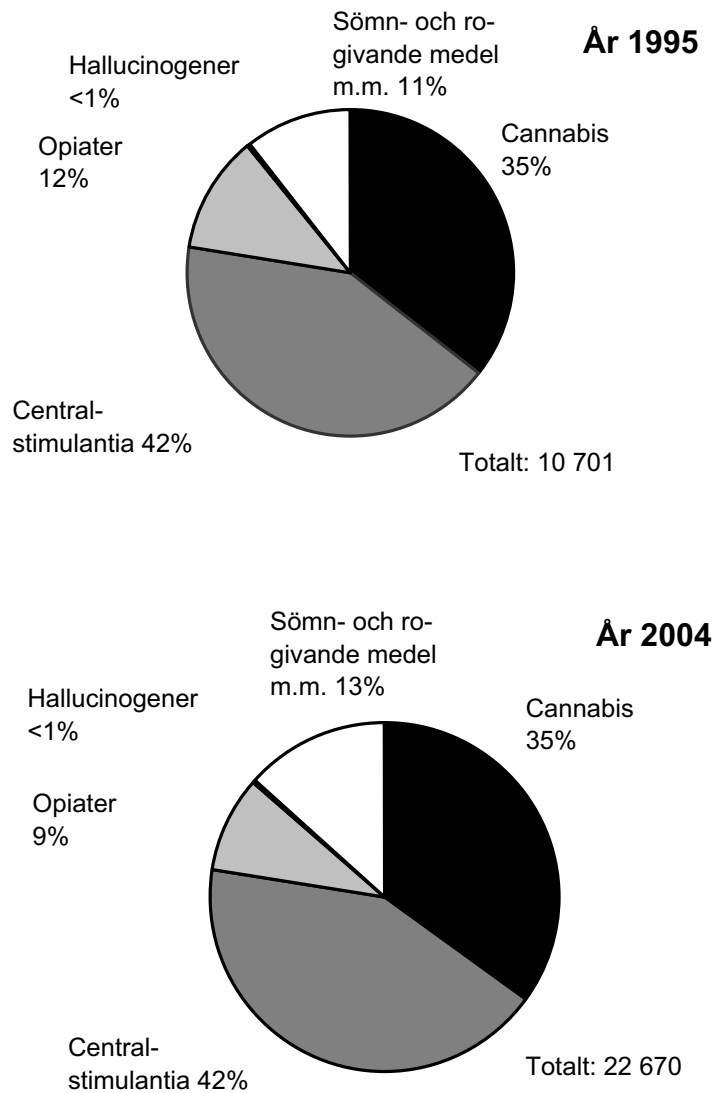
Preparatet kokain ökar

De sex huvudgrupper av preparat som redovisas är cannabis, centralstimulantia, opiater, hallucinogener, GHB samt sömn- och rogivande medel.

Amfetamin inom gruppen centralstimulantia är, tillsammans med cannabis, det vanligaste preparatet i lagföringssammanhang¹³. Dessa preparat utgjorde 32 respektive 35 procent av samtliga preparat som förekom i narkotikalagföringarna år 2004, vilket är en liten ökning sedan föregående år. Ecstasy (mda och mdea) utgjorde år 2004 drygt 5 procent av preparaten och förekommer framför allt i storstadslänen (54 procent). I jämförelse med föregående år har lagföringar avseende andelen ecstasy minskat med en procentenhet. Kokain och kat, som också används framför allt i storstadslänen (84 procent vardera av dessa lagföringar förekommer i storstadslänen), hade år 2004 en andel på 5 respektive 1 procent av samtliga preparat. För kokain är det en ökning med 2 procentenheter sedan föregående år medan det för kat är oförändrat.

Inom gruppen opiater är heroin det vanligast förekommande preparatet. Heroin utgjorde år 2004 drygt 5 procent av de preparat som förekom i narkotikalagföringarna. Sömn- och rogivande medel stod för drygt 12 procent av de förekommande preparaten i narkotikastatistiken år 2004. Detta är en minskning med 3 procentenheter sedan föregående år.

Om man studerar hur typen av preparat har förändrats över en tioårsperiod ser man att cannabis till andelen ligger på samma nivå år 2004 som år 1995, 35 procent av samtliga preparat i narkotikalagföringarna. Centralstimulantia, där preparatet amfetamin är vanligast, ligger också på samma nivå år 2004 som år 1995, med 42 procent av samtliga preparat i lagföringen. *Antalet* lagföringar har dock ökat för såväl cannabis och centralstimulantia som samtliga övriga preparat. Bland de övriga preparaten kan noteras en liten ökning av andelen sömn- och rogivande medel från 9 procent år 1995 till 12 procent år 2004.

Figur 8. Andel personer lagförda för narkotikabrott efter preparat, åren 1995 och 2004 (Källa: Brå, tabell 18).

¹³ Avser endast domar och strafförelägganden. För åtalsunderlåtelse kan preparatet inte urskiljas.

2 Regional fördelning

Regional distribution

Storstadslänen över-representerade

Storstadslänen har den största andelen personer som lagförts för narkotikabrott. Sedan år 1995 har storstadslänens andel legat på en relativt konstant nivå, med drygt 60 procent av samtliga narkotikalagföringar i landet¹⁴. Hälften av Sveriges befolkning är bosatt i något av storstadslänen, vilket gör att storstadslänen är något överrepresenterade vad gäller narkotikalagföringar i relation till befolkningens storlek.

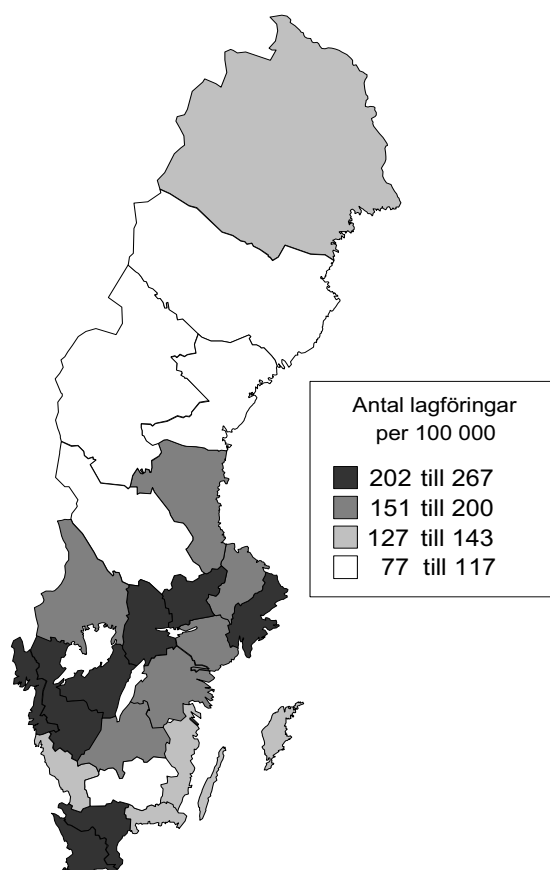
Narkotikabrott uppdagas oftast genom spaning och ingripanden av polisen eller tullen. Den regionala fördelningen av antalet personer som lagförts för narkotikabrott bör därmed sättas i relation till vilka insatser som görs under de olika åren i de olika regionerna. Störst antal lagförda för narkotikabrott per 100 000 av medelfolkmängden hade år 2004 Skåne och Örebro län med 267 respektive 264 lagföringar. Därefter kommer Stockholms och Västmanlands län med 248 respektive 228 lagföringar per 100 000 av medelfolkmängden. Lägst antal lagförda personer hade Västernorrlands och Kronobergs län med 77 respektive 94 lagföringar per 100 000 av medelfolkmängden.

Störst ökning i Gotlands län sedan år 1995

Antalet personer lagförda för narkotikabrott har, i förhållande till befolkningens mängd, ökat med 70 procent under perioden 1995–2004. I Gotlands, Norrbottens, Västerbottens, Kronobergs, Örebro, Jönköpings och Jämtlands län har antalet personer lagförda för narkotikabrott genomgått en större procentuell ökning än i övriga län med hänsyn tagen till medelfolkmängden i respektive region. I Gotlands län har ökningen varit mer än 200 procent sedan år 1995, medan de övriga fem länen ökat med i genomsnitt 162 pro-

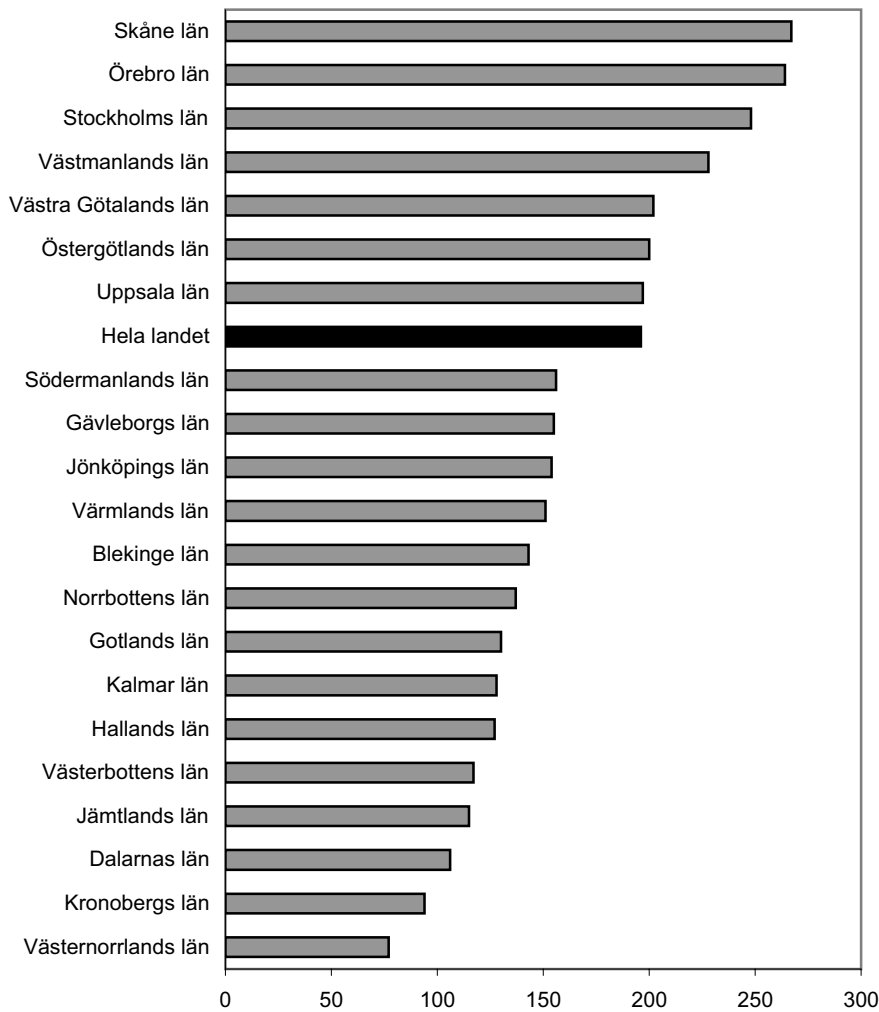
cent. Den lägsta ökningen har Södermanlands, Västernorrlands, Stockholms och Skåne län med 6–43 procent. Samtliga län uppvisar således ökning av antal lagförda för narkotikabrott i relation till folkmängden under denna period.

Den största ökningen, sedan föregående år, i relation till folkmängden under år 2004 har uppmätts i Västmanlands län (35 procent). Tillfälliga regionala förändringar, som i första hand beror på variationer i polisiära insatser under en viss tid och i en specifik region, kan dock förekomma.

Figur 9.1 Antal personer lagförda för narkotikabrott per 100 000 av medelfolkmängden efter län, år 2004 (Källa: Brå, tabell 5).

¹⁴ Beräknat efter nuvarande länsindelningar, det vill säga efter sammanslagningarna till Skåne respektive Västra Götalands län, för att få relevanta jämförelser bakåt i tiden.

Figur 9.2 Antal personer lagförda för narkotikabrott per 100 000 av medelfolkmängden efter län, år 2004 (Källa: Brå, tabell 5).

GHB förekommer mest i Västra Götaland

De två preparat som är vanligast i samtliga län är cannabis och amfetamin. Mellan 62 och 81 procent av samtliga lagföringar i de flesta län innehöll år 2004 något av dessa preparat. I Stockholms och Västerbottens län var andelarna något lägre och låg på 57 respektive 58 procent.

Flertalet preparat är vanligare i storstadslänen Stockholm, Skåne och Västra Götaland än i öv-

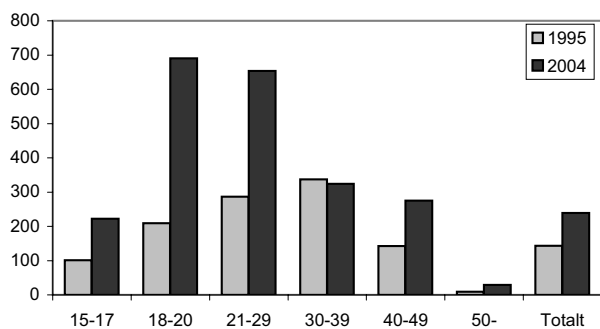
riga län. Mellan 76 och 86 procent av lagföringar där preparaten kokain, kat, heroin, LSD samt GHB ingår, tillfaller något av de tre storstadslänen, medan 61 procent av det totala antalet lagföringar tillfaller dessa län. Kokain, kat, LSD och GHB är mindre vanliga preparat i lagföringssammanhang och utgjorde år 2004 tillsammans endast drygt 6 procent av lagföringarna. GHB är också ovanligt i lagföringssammanhang, det ingick i endast 166 lagföringar år 2004. Av dessa lagföringar var 140 enbart i Västra Götalands län.

3 Åldersfördelning

Age distribution

Störst antal lagförda per capita i åldersgruppen 18–20 år

Antalet personer lagförda för narkotikabrott skiljer sig mellan olika åldersgrupper. I relation till medelfolkmängden inom olika åldersgrupper utgjorde personer mellan 18–20 år den åldersgrupp som hade flest narkotikalagföringar. I denna åldersgrupp lagfördes 690 personer per 100 000 invånare under år 2004, vilket är oförändrat sedan föregående år. I gruppen 21–29 år lagfördes cirka 650 personer per 100 000 invånare. Lägst antal lagföringar, i relation till medelfolkmängden inom respektive åldersgrupp, hade gruppen 15–17 år och gruppen 50 år och äldre, 222 respektive 29.

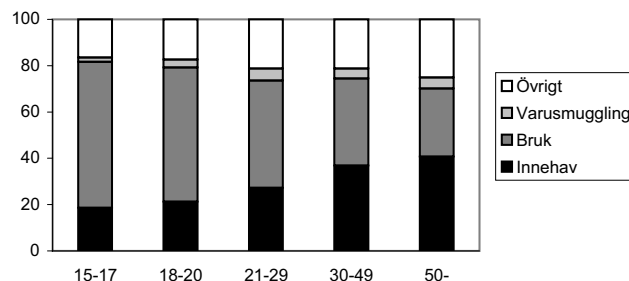
Figur 10. Antal personer lagförda för narkotikabrott per 100 000 av folkmängden efter ålder, åren 1995 och 2004 (Källa: Brå, tabell 3).

Ökningen störst bland ungdomar och äldre

Mellan åren 1995 och 2004 ökade antalet personer lagförda för narkotikabrott, relaterat till medelfolkmängden, med 67 procent i landet. Den åldersgrupp i vilken antalet personer lagförda för narkotikabrott har ökat mest, med hänsyn tagen till medelfolkmängden inom åldersgruppen, är ungdomar mellan 18–20 år som ökat med knappt 230 procent under perioden. Därefter kommer åldersgruppen över 50 år där antalet lagförda för narkotika har ökat med 225 procent sedan år 1995. Mellan åren 1995 och 2004 minskade antalet narkotikalagföringar för personer mellan 30 och 39 år, med 4 procent.

Bruk vanligast bland yngre, innehav vanligast bland äldre

Andelen personer lagförda för bruk av narkotika i respektive ålderskategori är störst bland 15–20-åringar och minskar sedan successivt med stigande ålder. Nästan 60 procent av de personer mellan 15 och 20 år, som lagfördes för narkotikabrott år 2004, lagfördes för enbart bruk av narkotika. Detta är en ökning sedan föregående år med 4 procentenheter, medan andelen lagförda för enbart bruk i åldersgruppen 50 år och äldre har ökat med 7 procentenheter (från 22 till 29 procent) sedan föregående år. För innehav av narkotika är mönstret nästan det motsatta. För 41 procent av de personer 50 år eller äldre som lagfördes för narkotikabrott år 2004 gällde lagföringen innehav av narkotika medan motsvarande andel för 15–20-åringar var 21 procent. För smuggling av narkotika, som är en liten andel av narkotikabrotten, är andelen något större i de äldre åldersgrupperna.

Figur 11. Andel personer som godkänt straffreläggande eller dömds för narkotikabrott efter ålder och typ av gärning, år 2004 (Källa: Brå, tabell 9).

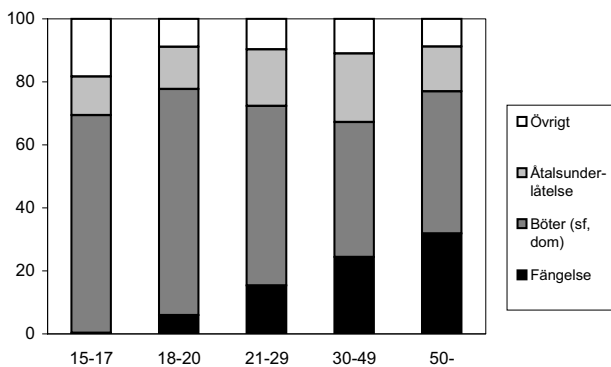
Få ungdomar lagförs för grova narkotikabrott

Narkotikabrottens svårhetsgrad varierar med ålder såtillvida att andelen dömda för grova narkotikabrott är större bland de äldre än bland de yngre. Den åldersgrupp, som hade störst andel lagföringar för grova narkotikabrott år 2004, var gruppen 50 år och äldre med 6 procent grova brott. Endast en av de lagförda ungdomarna (<1 procent) i åldern 15–17 år dömdes för grovt nar-

kotikabrott. Bland de lagförda personerna mellan 15 och 17 år uppgår de ringa narkotikabrotten till 89 procent, medan de ringa brotten bland dem som är 50 år och äldre utgör 67 procent.

Böter vanligaste påföljden för både yngre och äldre

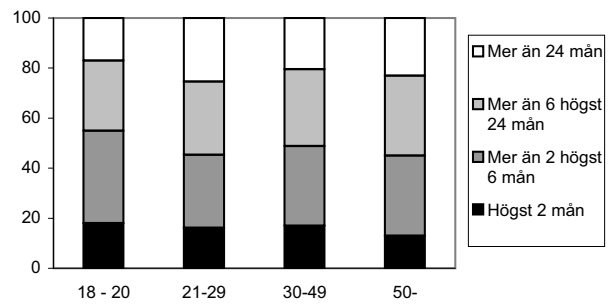
För ungdomar i åldern 15–20 år var böter den vanligaste påföljden år 2004 (cirka 70 procent). Bland äldre (50 år och äldre) lagförda för narkotikabrott är böter också den vanligaste påföljden även om fängelse också är relativt vanligt (45 respektive 32 procent). Andelen personer som dömts till fängelse inom respektive åldersgrupp ökar med stigande ålder och är störst för åldersgruppen 50 år och äldre. Inom den allra yngsta åldersgruppen (15–17 år) är överlämnande till vård inom socialtjänsten en relativt vanlig påföljd, 15 procent i gruppen dömdes till denna påföljd år 2004. Fördelningen av påföljderna är i stort sett densamma som föregående år.

Figur 12. Andel personer lagförda för narkotikabrott som huvudbrott, efter huvudpåföljd och ålder vid beslutet, år 2004 (Källa: Brå, tabell 7).

Den genomsnittliga fängelse tiden ökar för unga

Den genomsnittliga fängelse tiden för lagförda för narkotikabrott år 2004 är 20 månader, vilket är en månad längre än föregående år. Under året dömdes två personer i åldern 15–17 år till en genomsnittlig fängelse tid på 11 månader. I åldersgruppen 18–20 år dömdes 100 personer till en genomsnittlig fängelse tid på 14 månader, vilket är en minskning med 6 månader sedan år 2003. För personer mellan 25–29 år är fängelse tiden i genomsnitt 23 månader, vilket är en liten ökning sedan föregående år. För personer 30 och äldre var fängelse tidens längd i genomsnitt 20 månader vilket är en ökning med två månader jämfört med år 2003.

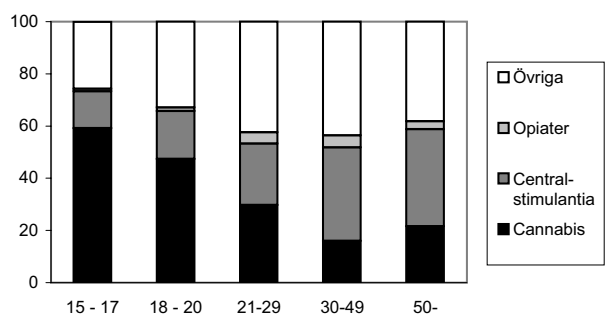

Figur 13. Andel personer dömda till fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter ålder och fängelse tidens längd i månader, år 2004 (Källa: Brå, tabell 13).

Cannabis vanligt bland unga, amfetamin bland äldre

Cannabis var det vanligaste preparatet bland de ungdomar som lagfördes för narkotikabrott år 2004. Drygt hälften (50 procent) av åldersgruppen 15–20 år lagfördes för någon typ av narkotikabrott som avsåg cannabis. Andelen personer som lagförts för narkotikabrott, som avsåg cannabis, avtar successivt till och med åldersgruppen 30-49 år, där andelen är 16 procent och ökar åter i gruppen 50 år och äldre till 22 procent. Jämfört med övriga åldersgrupper var det en liten andel bland de unga, som år 2004 lagfördes för narkotikabrott, där preparatet var heroin (<1 procent).

Andelen personer lagförda för narkotikabrott där preparatet är amfetamin ökar successivt med åldern och är störst i åldersgruppen 30-49 år. 57 procent av de lagförda personerna i denna åldersgrupp lagfördes år 2004 för narkotikabrott där preparatet utgjordes av amfetamin, vilket är ungefär samma andel som år 2003.

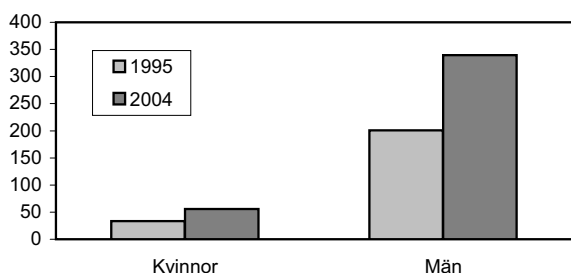
Figur 14. Andel personer som godkänt straffreläggande eller dömts för narkotikabrott efter ålder och preparat, år 2004 (Källa: Brå, tabell 16).

4 Könsfördelning

Sex distribution

Andelen kvinnor lagförda för narkotikabrott är konstant, men antalet har nästan fördubblats

Antalet kvinnor lagförda för narkotikabrott har ökat med 69 procent under de senaste tio åren. Detsamma gäller antalet kvinnor lagförda för narkotikabrott per 100 000 av medelfolkmängden. Ökningen bland män var något större under motsvarande period. Andelen kvinnor av det totala antalet personer lagförda för narkotikabrott (knäppt 17 700) har varit ungefär densamma, cirka 14 procent, mellan åren 1995 och 2004. Detta kan jämföras med andelen kvinnor, av totala antalet lagföringar, som inte enbart avser narkotikabrott, som har legat runt 16–17 procent under samma period.

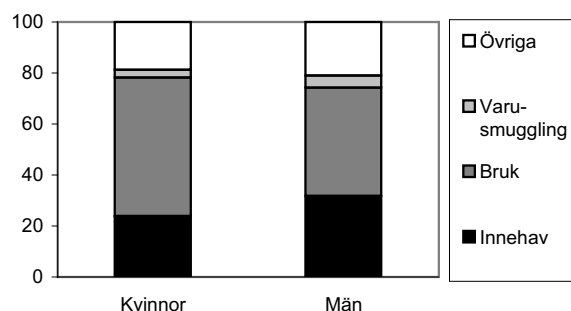
Figur 15. Antal personer lagförda för narkotikabrott efter kön per 100 000 av medelfolkmängden, åren 1995 och 2004 (Källa: Brå, tabell 3A).

Kvinnor lagförs oftare för bruk, män för innehav

Bland kvinnor, lagförda för narkotikabrott, är bruk den vanligaste typen av gärning. År 2004 lagfördes 54 procent av samtliga kvinnor, lagförda för narkotikabrott, för enbart bruk av narkotika. Motsvarande siffra för män var 42 procent. Andelen lagförda för enbart innehav av narkotika är däremot större bland män (32 procent) än bland kvinnor (24 procent). I övrigt är skillnaderna mellan könen små avseende typ av narkotikabrott (se figur 16).

Skillnader i typ av gärning mellan könen återspeglas i brottens svårhetsgrad. Bruk räknas som ringa narkotikabrott i 96 procent av fallen, och

kvinnor lagförs därför i större utsträckning än män för ringa narkotikabrott. Vid jämförelser av strukturen i narkotikabrottsligheten mellan män och kvinnor är det viktigt att komma ihåg att antalet kvinnor lagförda för narkotikabrott är betydligt mindre (drygt 2 100 lagförda) än antalet män (knäppt 12 700 lagförda).

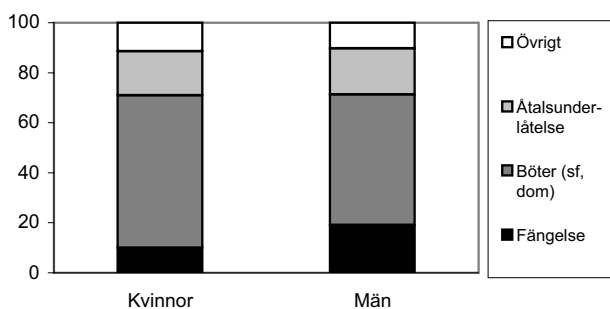
Figur 16. Andel personer som godkänt straffreläggande eller dömts för narkotikabrott efter kön och gärning, år 2004 (Källa: Brå, tabell 9 och 10).

Mindre andel fängelsedömda bland kvinnor

Skillnader mellan könen avseende påföljder är tydligast beträffande fängelsestraffen¹⁵. Av de kvinnor som lagfördes för narkotikabrott år 2004 dömdes 10 procent till fängelse, medan motsvarande siffra bland männen var 19 procent. Det är samma fördelning som föregående år. Böter (antingen genom dom eller straffreläggande) är den vanligaste påföljden för både män och kvinnor, men förekommer något oftare för kvinnor (61 procent) än för män (52 procent). För åtalsunderlåtelse är andelarna bland kvinnor och män lika stora, 18 procent.

En anledning till skillnader i påföljder mellan män och kvinnor är att de lagförs för olika typer av narkotikabrott. Andelen personer lagförda för bruk av narkotika är exempelvis större bland kvinnor än bland män (se föregående stycke). Siffrorna för påföljder grundar sig enbart på de brott där narkotikabrottet är huvudbrott.

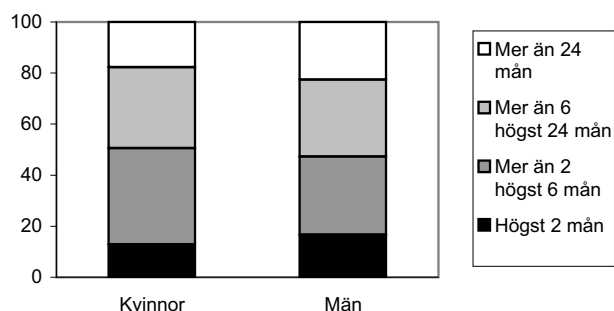
¹⁵ Avser de lagföringar där narkotikabrottet var huvudbrott.

Figur 17. Andel personer lagförda för narkotikabrott som huvudbrott efter huvudpåföljd och kön, år 2004 (Källa: Brå, tabell 7 och 8).

Skillnader i fängelsetidens längd mellan könen

Av de personer som dömdes till fängelse för narkotikabrott år 2004 dömdes kvinnorna i genomsnitt till 18 månaders fängelse medan männen i genomsnitt dömdes till 20 månaders fängelse. Detta är en ökning för både kvinnornas och männens genomsnittliga fängelse tid med tre månader respektive en månad. Antalet kvinnor som döms till fängelse var dock litet, knappt 190 personer, medan antalet män var 2 050.

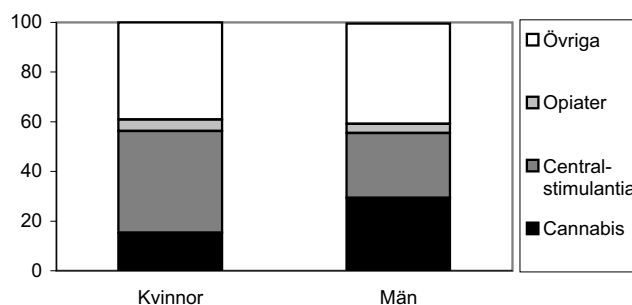

Figur 18. Andel personer dömda till fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter kön och fängelse tidens längd i månader, år 2004 (Källa: Brå, tabell 13 och 14).

Cannabis vanligare bland män, amfetamin bland kvinnor

Relativt sett är cannabis vanligare bland män än bland kvinnor i narkotikalagföringarna. Bland de män som år 2004 lagfördes för narkotikabrott utgjorde cannabis 29 procent av preparaten, medan andelen cannabis bland kvinnor var 15 procent. Bland kvinnor förekommer i stället amfetamin oftare. För 36 procent av de kvinnor som lagfördes för narkotikabrott var preparatet amfetamin. Bland männen utgjorde amfetamin omkring 20 procent av preparaten. För kvinnorna är detta en ökning med 4 procentenheter medan det för männen i

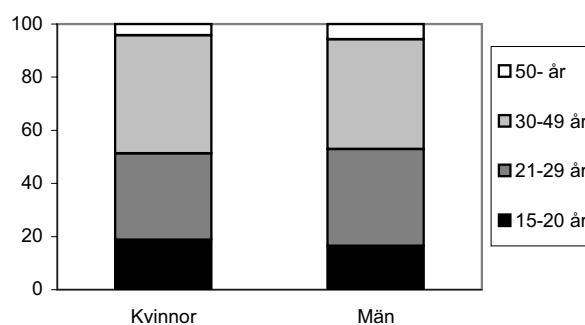
stort sett är oförändrat jämfört med föregående år. När det gäller resterande preparat är andelarna i stort sett lika för män och kvinnor.

Figur 19. Andel personer som godkänt straffreläggande eller dömts för narkotikabrott, efter kön och preparat, år 2004 (Källa: Brå, tabell 16 och 17).

Små skillnader i åldersfördelning

Det är små skillnader mellan könen när det gäller ålder vid lagföringstillfället. Fördelningen för år 2004 visar samma mönster som år 2003. En något större andel av samtliga kvinnor, jämfört med andelen av samtliga män, som lagfördes för narkotikabrott var år 2004 i åldern 15–17 år. Andelen lagförda kvinnor i denna åldersgrupp var 6 procent, medan andelen män i samma ålder var 4 procent. Av samtliga, drygt 770 personer, i åldern 15–17 år, som lagfördes för narkotikabrott år 2004, var knappt 150 kvinnor. Andelen kvinnor i åldersgruppen 30 år och äldre, som lagfördes för narkotikabrott år 2004, var 49 procent, medan andelen män i samma åldersgrupp var 47 procent. Detta är i stort sett samma förhållande som föregående år. Den genomsnittliga åldern för personer lagförda för narkotikabrott år 2004 var 31,5 år för både kvinnor och män.¹⁶

Figur 20. Andel personer som godkänt straffreläggande eller dömts för narkotikabrott efter kön och ålder, år 2004 (Källa: Brå, tabell 3A och 3B).

¹⁶ Beräknat efter klassmittsmedelvärde i åldersgrupper.

Tabellförteckning

List of tables

Tabell 1	Personer lagförda för narkotikabrott som huvudbrott, efter huvudpåföljd och kön, åren 1995–2004.....	25
	Persons found guilty of drug offences, by sanction and sex where the drug offence was the principal offence, 1995–2004	
Tabell 2	Personer lagförda för narkotikabrott, efter typ av gärning, åren 1995–2004.....	26
	Persons found guilty of drug offences, by type of offence, 1995–2004	
Tabell 3	Personer lagförda för narkotikabrott, efter ålder vid beslutet, åren 1995–2004 ...	27
	Persons found guilty of drug offences, by age at time of decision, 1995–2004	
Tabell 4	Kvinnor lagförda för narkotikabrott, efter ålder vid beslutet, åren 1995–2004....	27
	Women found guilty of drug offences, by age at time of decision, 1995–2004	
Tabell 5	Män lagförda för narkotikabrott, efter ålder vid beslutet, åren 1995–2004	28
	Men found guilty of drug offences, by age at time of decision, 1995–2004	
Tabell 6	Personer dömda till fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter fängelse- tidens längd i månader, åren 1995–2004	28
	Persons sentenced to imprisonment of drug offences, by term of imprisonment (months) where the drug offence was the principal offence, 1995–2004	
Tabell 7	Personer lagförda för narkotikabrott, efter region, åren 1995–2004.....	29
	Persons found guilty of drug offences, by geographical region, 1995–2004	
Tabell 8	Narkotikapreparat i godkänt strafföreläggande eller dom, efter typ av preparat 1995–2004	30
	Amount of drug substance in assented summary fines imposed by prosecutor or sentence by court by type of substance, 1995–2004	
Tabell 9	Personer lagförda för narkotikabrott som huvudbrott, efter huvudpåföljd m.m. och ålder vid beslutet, år 2004	31
	Persons found guilty of drug offences, by principal sanction etc. and age at time of decision where the drug offence was the principal offence, 2004	
Tabell 10	Kvinnor lagförda för narkotikabrott som huvudbrott, efter huvudpåföljd m.m. och ålder vid beslutet, år 2004	32
	Women found guilty of drug offences, by principal sanction etc. and age at time of decision where the drug offence was the principal offence, 2004	
Tabell 11	Män lagförda för narkotikabrott som huvudbrott, efter huvudpåföljd m.m. och ålder vid beslutet, år 2004	33
	Men found guilty of drug offences, by principal sanction etc. and age at time of decision where the drug offence was the principal offence, 2004	
Tabell 12	Personer som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott, efter typ av gärning och ålder vid beslutet, år 2004	34
	Persons who assented to summary fines imposed by prosecutor or were sentenced by court, by drug offence and age at time of decision, 2003	
Tabell 13	Kvinnor som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott, efter typ av gärning och ålder vid beslutet, år 2004	35
	Women who assented to summary fines imposed by prosecutor or were sentenced by court, by drug offence and age at time of decision, 2004	

Tabell 14	Män som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott, efter typ av gärning och ålder vid beslutet, år 2004	36
	Men who assented to summary fines imposed by prosecutor or were sentenced by court, by drug offence and age at time of decision, 2004	
Tabell 15	Personer dömda för narkotikabrott som huvudbrott, efter typ av gärning och huvudpåföljd m.m., år 2004	37
	Persons sentenced for drug offences, by type of drug offence and principal sanction etc. where the drug offence was the principal offence, 2004	
Tabell 16	Kvinnor dömda för narkotikabrott som huvudbrott, efter typ av gärning och huvudpåföljd m.m., år 2004	38
	Women sentenced for drug offences, by type of drug offence and principal sanction etc. where the drug offence was the principal offence, 2004	
Tabell 17	Personer dömda till fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter ålder vid beslutet och fängelsetidens längd i månader, år 2004	39
	Persons sentenced to imprisonment where the drug offence was the principal offence, by age at time of decision and term of imprisonment (months), 2004	
Tabell 18	Kvinnor dömda till fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter ålder vid beslutet och fängelsetidens längd i månader, år 2004	39
	Women sentenced to imprisonment where the drug offence was the principal offence, by age at time of decision and term of imprisonment (months), 2004	
Tabell 19	Män dömda till fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter ålder vid beslutet och fängelsetidens längd i månader, år 2004	40
	Men sentenced to imprisonment where the drug offence was the principal offence, by age at time of decision and term of imprisonment (months), 2004	
Tabell 20	Personer dömda till fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter typ av gärning och fängelsetidens längd i månader, år 2004	41
	Persons sentenced to imprisonment where the drug offence was the principal offence, by type of offence and term of imprisonment (months), 2004	
Tabell 21	Personer som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott, efter preparat och ålder vid beslutet, år 2004	42
	Persons who assented to summary fines imposed by prosecutor or were sentenced by court for drug offences, by substance and age at time of decision, 2004	
Tabell 22	Kvinnor som godkänt strafföreläggande eller dömts för narkotikabrott, efter preparat och ålder vid beslutet, år 2004	42
	Women who assented to summary fines imposed by prosecutor or were sentenced by court for drug offences, by substance and age at time of decision, 2004	
Tabell 23	Män som godkänt strafföreläggande eller dömts för narkotikabrott, efter preparat och ålder vid beslutet, år 2004	43
	Men who assented to summary fines imposed by prosecutor or were sentenced by court for drug offences, by substance and age at time of decision, 2004	
Tabell 24	Narkotikapreparat i godkänt strafföreläggande eller dom, efter typ av preparat och region, år 2004	44
	Amount of drug substance in assented summary fines imposed by prosecutor or sentence by court, by substance and geographical region, 2004	
Tabell 25	Personer som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott, efter preparat och vikt, år 2004	45
	Persons who assented to summary fines imposed by prosecutor or were sentenced by court for drug offences, by substance and substance weight, 2004	

Teckenförklaring till tabellerna

Explanation of symbols

–	Noll	Nil
0	Mindre än 0,5 av enheten	Less than half of unit
..	Ingen uppgift tillgänglig	Not available
.	Ingen adekvat uppgift finns	Not applicable

Tabell 1

Personer lagförda för narkotikabrott som huvudbrott, efter huvudpåföljd och kön, åren 1995 - 2004

Persons found guilty of drug offences, by sanction and sex where the drug offence was the principal offence, 1995 - 2004

Påföljd	År									
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Samtliga domar, strafförelägganden och åtalsunderlåtelse	6 643	6 234	7 435	8 000	7 923	8 808	8 988	10 629	11 115	11 497
därav kvinnor, antal	1 068	972	1 216	1 332	1 253	1 424	1 425	1 706	1 747	1 822
kvinnor, procent	16	16	16	17	16	16	16	16	16	16
män, antal	5 575	5 262	6 219	6 668	6 670	7 384	7 563	8 923	9 368	9 675
män, procent	84	84	84	83	84	84	84	84	84	84
Domar	2 928	2 954	3 033	3 445	3 984	4 086	4 529	5 028	5 478	5 626
Fängelse	1 225	1 295	1 368	1 413	1 405	1 424	1 609	1 800	2 001	2 029
Sluten ungdomsvård	1	1	5	4	1	2
Rättspsykiatrisk vård	7	2	7	11	10	9	8	14	17	13
därav med utskrivningsprövning	7	4	3	6	9	7
Skyddstillsyn	341	320	405	486	499	530	608	682	687	674
därav med fängelse	31	20	20	31	19	28	36	41	37	21
med kontraktsvård	53	57	60	70	70	62	84	88	109	108
med samhällstjänst	6	12	25	20	41	61	81	94	90	80
Villkorlig dom	97	89	92	115	128	168	190	204	159	168
därav med samhällstjänst	40	77	98	118	94	93
Överlämnande till vård inom socialtjänsten	23	27	76	42	81	73	94	103	96	104
därav med ungdomstjänst	7	10	14	10	14	15
Överlämnande till vård enligt LVM	4	-	-	5	1	2	2	1	2	1
Böter	1 030	1 033	942	1 154	1 671	1 677	1 823	1 988	2 293	2 399
34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad	200	187	142	218	186	200	189	232	221	236
därav avseende fängelse	62	43	42	56	50	52	50	75	63	53
avseende sluten ungdomsvård	-	0	1	-	0	1
avseende skyddstillsyn	135	140	97	157	135	146	134	152	155	179
avseende villkorlig dom	3	4	3	5	1	2	4	5	2	3
Övrigt	1	1	1	1	2	2	1	-	1	-
Strafförelägganden	2 197	2 013	2 839	2 992	2 592	3 210	3 107	3 766	3 591	3 762
därav med villkorlig dom	-	-	1	1	1	-	-	1
Åtalsunderlåtelse	1 514	1 267	1 563	1 563	1 347	1 512	1 352	1 835	2 046	2 109

Tabell 2
Personer lagförda för narkotikabrott, efter typ av gärning, åren 1995 - 2004
 Persons found guilty of drug offences by type of offence, 1995 - 2004

Typ av gärning	År									
	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ¹	2001	2002 ²	2003	2004
Domar och strafförelägganden	7 831	8 229	9 448	10 144	10 771	11 326	12 320	13 891	14 491	14 774
därav ringa brott, antal	6 113	6 417	7 439	7 975	8 478	8 962	9 541	10 768	11 252	11 249
ringa brott, procent	78	78	79	79	79	79	77	78	78	76
Bruk	2 186	2 796	3 290	3 707	4 077	4 460	4 898	5 303	5 816	6 525
därav ringa brott	2 137	2 768	3 265	3 684	4 043	4 441	4 832	5 242	5 773	6 293
Innehav	3 274	3 238	3 545	3 772	3 636	3 626	3 771	4 195	4 590	4 531
därav ringa brott	2 697	2 378	2 603	2 708	2 676	2 609	2 715	3 016	3 351	3 166
Innehav+bruk	874	912	1 052	1 156	1 279	1 291	1 357	1 544	1 641	1 580
därav ringa brott	781	804	902	984	1 044	1 089	1 076	1 241	1 366	1 352
Överlåtelse, överlåtelse och innehav	738	461	558	599	701	685	749	917	963	948
därav ringa brott	82	56	61	45	58	34	36	38	38	53
Innehav, bruk och överlåtelse	91	119	116	133	150	141	161	143	148	109
därav ringa brott	16	11	22	21	20	27	25	14	29	9
Framställning	9	31	20	9	29	15	10	7	6	18
därav ringa brott	3	23	17	8	14	6	6	2	2	5
Narkotikasmuggling	393	404	590	560	639	770	968	1 495	982	657
därav ringa brott	343	331	498	463	567	697	766	1 181	669	343
Övriga brott och kombinationer	266	268	277	208	260	338	406	287	345	406
därav ringa brott	54	46	71	62	56	59	85	34	22	28
Åtalsunderlåtelse³	1 711	1 922	1 847	1 798	1 569	1 890	1 722	2 118	2 522	2 692
därav ringa brott	1 467	1 456	1 559	1 576	1 365	1 851	1 586	1 828	2 177	2 396
andel	86	76	84	88	87	98	92	86	86	89
Totalt	9 542	10 151	11 295	11 942	12 340	13 216	14 042	16 009	17 013	17 466
därav										
ringa brott	7 580	7 873	9 000	9 551	9 843	10 813	11 127	12 596	13 429	13 645
normalt brott	1 693	1 890	2 219	2 127	2 210	2 075	2 548	2 974	3 131	3 336
grovt brott	269	388	282	264	287	328	367	440	452	485
Andel (%)										
ringa brott	79	78	80	80	80	82	79	79	79	78

¹ Siffror för 2000 är korrigerade.

² Siffror för år 2002 gällande åtalsunderlåtelse är korrigerade.

³ Avser enbart brott mot narkotikastrafflagen (NSL 1968:64) åren 1993-2000.

Tabell 3**Personer lagförda för narkotikabrott efter ålder vid beslutet, åren 1995 - 2004**

Persons found guilty of drug offences, by age at time of decision 1995 - 2004

Ålder vid beslutet	År									
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
15 - 17	304	377	507	491	552	640	747	769	723	776
18 - 20	673	796	1 229	1 291	1 370	1 627	1 907	2 060	2 131	2 192
21 - 24	1 196	1 317	1 749	1 984	2 042	2 380	2 695	3 100	3 317	3 385
25 - 29	1 950	1 807	1 890	1 962	1 909	2 098	2 093	2 567	2 786	2 955
30 - 39	4 079	3 909	3 817	3 898	3 812	3 780	3 626	4 092	4 251	4 111
40 - 49	1 778	1 823	1 832	2 136	2 326	2 411	2 511	2 785	3 104	3 278
50 -	270	315	335	413	459	497	559	729	839	972
Samtliga	10 250	10 344	11 359	12 175	12 470	13 435 ¹	14 138 ¹	16 103 ¹	17 151	17 670 ¹
därav kvinnor, antal	1 504	1 396	1 606	1 807	1 747	1 944	1 997	2 318	2 428	2 536
kvinnor, procent	15	14	14	15	14	14	14	14	14	14
män, antal	8 746	8 948	9 753	10 368	10 723	11 491	12 141	13 785	14 723	15 134
män, procent	85	86	86	85	86	86	86	86	86	86

¹ Inkluderar även personer där ålder är okänd.**Tabell 4****Kvinnor lagförda för narkotikabrott efter ålder vid beslutet, åren 1995 - 2004**

Women found guilty of drug offences, by age at time of decision 1995 - 2004

Ålder vid beslutet	År									
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
15 - 17	65	74	113	114	117	120	145	159	139	149
18 - 20	93	101	180	195	209	247	294	306	339	326
21 - 24	180	184	255	283	261	320	318	424	405	452
25 - 29	337	236	251	281	238	287	261	314	320	374
30 - 39	566	543	545	616	557	556	545	601	652	612
40 - 49	239	226	231	273	322	349	382	424	479	516
50 -	24	32	31	45	43	65	52	90	94	106
Samtliga	1 504	1 396	1 606	1 807	1 747	1 944	1 997	2 318	2 428	2 536 ¹

¹ Inkluderar även personer där ålder är okänd.

Tabell 5

Män lagförda för narkotikabrott efter ålder vid beslutet, åren 1995 - 2004

Men found guilty of drug offences, by age at time of decision 1995 - 2004

Ålder vid beslutet	År									
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
15 - 17	239	303	394	377	435	520	602	610	584	627
18 - 20	580	695	1 049	1 096	1 161	1 380	1 613	1 754	1 792	1 866
21 - 24	1 016	1 133	1 494	1 701	1 781	2 060	2 377	2 676	2 912	2 933
25 - 29	1 613	1 571	1 639	1 681	1 671	1 811	1 832	2 253	2 466	2 581
30 - 39	3 513	3 366	3 272	3 282	3 255	3 224	3 081	3 491	3 599	3 499
40 - 49	1 539	1 597	1 601	1 863	2 004	2 062	2 129	2 361	2 625	2 762
50 -	246	283	304	368	416	432	507	639	745	866
Samtliga	8 746	8 948	9 753	10 368	10 723	11 491 ¹	12 141	13 785 ¹	14 723	15 134

¹ Inkluderar även personer där ålder är okänd.

Tabell 6

Personer dömda till fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter fängelsetidens längd i månader, åren 1995 - 2004

Persons sentenced to imprisonment of drug offences, by term of imprisonment (months) where the drug offence was the principal offence, 1995-2004

Fängelsetidens längd ¹	År									
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Samtliga	1 271	1 327	1 402	1 463	1 434	1 460	1 645	1 855	1 990	2 015
mindre än 2 månader	367	317	374	354	256	242	273	290	354	326
mer än 2, högst 6 månader	378	399	444	500	475	487	494	572	636	617
mer än 6, högst 12 månader	179	211	228	244	273	259	340	369	369	380
mer än 12, högst 24 månader	100	129	119	144	188	167	189	210	218	232
mer än 24 månader	240	269	230	210	232	297	349	400	413	447

¹ Fängelse inkl skyddstillsyn med anstaltsbehandling resp. fängelse.

Tabell 7

Personer lagförda för narkotikabrott, efter region, åren 1995 - 2004

Persons found guilty of drug offences, by geographical region, 1995 - 2004

Region	År									
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Hela landet	10 250	10 344	11 359	12 175	12 470	13 435	14 138	16 103	17 151	17 670
därav storstadslänen ¹ , antal	6 668	6 505	7 264	7 810	7 624	7 953	8 626	9 931	10 556	10 787
storstadslänen ¹ , procent	65	63	64	64	61	59	61	62	62 ²	61
Län										
Stockholms län	2 973	2 935	3 247	3 320	3 260	3 246	3 214	4 037	4 671	4 631
Uppsala län	287	256	333	291	363	453	408	475	575	593
Södermanlands län	382	469	351	491	519	507	433	474	470	406
Östergötlands län	473	466	558	579	636	732	738	811	781	831
Jönköpings län	188	241	254	282	235	295	276	332	379	506
Kronobergs län	65	85	114	126	148	156	191	167	183	167
Kalmar län	144	173	216	208	223	344	316	353	303	301
Gotlands län	23	41	54	58	61	61	75	91	94	75
Blekinge län	149	203	156	164	160	195	249	216	242	215
Skåne län ³	2 065	1 997	2 293	2 360	2 316	2 471	2 867	3 038	2 766	3 088
Malmöhus län	1 847	1 711
Kristianstads län	218	286
Hallands län	160	155	139	172	198	318	259	281	358	359
Västra Götalands län ⁴	1 630	1 573	1 724	2 130	2 048	2 236	2 545	2 856	3 119	3 068
Göteborgs och Bohus län	1 208	996	1 215
Älvsborgs län	278	349	346
Skaraborgs län	144	228	163
Värmlands län	236	249	258	262	354	447	409	452	366	412
Örebro län	283	298	354	359	331	363	478	570	615	723
Västmanlands län	283	310	269	248	278	279	243	329	439	593
Dalarnas län ⁵	182	138	241	231	211	189	233	260	289	292
Gävleborgs län	255	273	311	342	388	418	482	551	514	430
Västernorrlands län	164	176	162	199	293	299	209	196	226	188
Jämtlands län	61	48	77	68	77	76	87	149	142	147
Västerbottens län	114	126	115	122	179	185	256	289	350	299
Norrbottnens län	133	132	133	163	192	165	170	176	269	346

¹ Stockholms län, Västra Götalands län samt Skåne län. Se not 2 och 3.

² Siffror för år 2003 avseende procentangivelse är korrigerade.

³ Skåne län trädde i kraft 1997-01-01. Värden för åren före 1997 är summeringar av Malmöhus län och Kristianstads län

⁴ Västra Götalands län trädde i kraft 1998-01-01. Värden för åren före 1998 är summeringar av Göteborgs och Bohus län, Skaraborgs län och Älvsborgs län

⁵ Före år 1997 Kopparbergs län.

Tabell 8

Narkotikapreparat i godkänt strafföreläggand eller dom efter typ av preparat, åren 1995 - 2004

Persons who assented to summary fines imposed by prosecutor or were sentenced by court for drug offences by substance, 1995 - 2004

Preparat ¹	År									
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Samtliga preparat	10 710	11 859	13 782	15 029	15 773	17 061	19 152	21 484	22 566	22 670
Cannabis	3795	3 949	4 756	5 287	5 735	6 111	6 432	7 369	7 619	7 940
<i>Centralstimulantia</i>										
Amfetamin	4 200	4 497	4 860	5 389	5 472	5 352	5 791	6 397	6 742	7 149
Kokain	121	122	175	248	322	401	466	650	761	1047
Kat	49	94	153	166	178	138	163	220	264	216
Fenmetrazin	94	184	165	127	126	53	63	38	22	6
Mdea/mda	32	190	474	286	332	982	1 291	1 296	1 315	1169
Metylfenidat	-	1	-	-	3	1	4	3	11	4
Övriga	3	36	40	24	47	82	189	179	3	4
<i>Opiater</i>										
Heroin	931	1 060	1 068	1 243	1 248	1 256	1 359	1 348	1 299	1178
Morfin/råmorfin	145	178	216	203	209	245	246	348	387	307
Råopium	45	73	41	45	58	71	64	59	64	69
Övriga	114	146	175	164	191	212	255	329	428	474
<i>Hallucinogener</i>										
LSD	33	120	188	124	77	85	100	37	23	29
Meskalin	-	1	-	-	-	1	2	1	2	1
Övriga	3	7	17	22	33	56	113	144	91	42
GHB ²	58	199	196	108	166
Sömn- och rogivande medel och övriga preparat	1 013	1 091	1 335	1 642	1 674	1 891	2 194	2 805	3 307	2758
Preparat okänt	123	110	119	59	68	66	221	65	120	108

¹ En lagföring kan innehålla mer än ett preparat.² GHB narkotikaklassades i februari år 2000.

Tabell 9

Personer lagförda för narkotikabrott som huvudbrott, efter huvudpåföljd m.m. och ålder vid beslutet, år 2004

Persons found guilty of drug offences, by principal sanction etc. and age by time of decision, 2004

Huvudpåföljd	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt	Netto per rad
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-		
Samtliga domar, strafförelägganden och åtalsunderlåtelse	569	1 596	2 379	1 931	2 440	1 956	565	60	11 497	10 972
Summa domar	204	563	1 016	958	1 353	1 133	357	42	5 626	5 514
Fängelse	2	95	290	371	606	466	172	27	2 029	1 975
Sluten ungdomsvård	1	1	-	-	-	-	-	-	2	2
Rättspsykiatrisk vård	-	1	-	-	4	8	-	-	13	13
därav med utskrivningsprövning	-	1	-	-	1	5	-	-	7	7
Skyddstillsyn	11	84	140	117	161	130	28	3	674	674
därav med fängelse	-	5	3	2	5	5	1	-	21	21
med kontraktsvård	-	8	26	23	30	17	4	-	108	108
med samhällstjänst	-	16	27	16	10	9	2	-	80	80
Villkorlig dom	1	19	49	28	37	24	8	2	168	168
med samhällstjänst	-	9	32	14	24	11	3	-	93	93
Överlämnande till vård inom socialtj.	86	18	-	-	-	-	-	-	104	104
med ungdomstjänst	14	1	-	-	-	-	-	-	15	15
Överlämnande till vård enligt LVM	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1
Böter	98	327	503	394	480	452	136	9	2 399	2 344
34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad	5	18	34	48	64	53	13	1	236	233
därav avseende fängelse	-	1	5	13	17	11	6	-	53	53
avseende sluten ungdomsvård	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
avseende skyddstillsyn	4	17	29	33	47	42	6	1	179	176
avseende villkorlig dom	-	-	-	2	-	-	1	-	3	3
30 kap. 6 § BrB tillämpad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29 kap. 6 § BrB tillämpad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Strafförelägganden	295	818	964	597	526	425	127	10	3 762	3 583
därav villkorlig dom	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
Summa åtalsunderlåtelse	70	215	399	376	561	398	81	8	2 109	1 875
17 § LUL	32	4	-	-	-	-	-	-	36	35
9 § LUL	6	1	-	-	-	-	-	-	7	6
20 kap. 7 § 1 st. 1 p. RB	2	7	10	11	5	7	2	1	45	45
20 kap. 7 § 1 st. 2 p. RB	-	-	2	1	-	-	-	-	3	3
20 kap. 7 § 1 st. 3 p. RB	30	202	387	363	553	390	79	7	2 012	1 780
20 kap. 7 § 1 st. 4 p. RB	-	1	-	1	2	1	-	-	5	5
20 kap. 7 § 2 st. RB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46 § LVM	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1
Anledning okänd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabell 10

Kvinnor lagförda för narkotikabrott som huvudbrott, efter huvudpåföljd m.m. och ålder vid beslutet, år 2004

Women found guilty of drug offences, by principal sanction etc. and age by time of decision, 2004

Huvudpåföljd	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt	Netto per rad
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-		
Samtliga domar, strafförelägganden och åtalsunderlåtelse	137	275	352	254	383	341	72	7	1 822	1 737
Summa domar	51	93	158	116	217	198	45	6	884	860
Fängelse	1	3	17	22	57	63	16	3	182	174
Sluten ungdomsvård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rättspsykiatrisk vård	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
därav med utskrivningsprövning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skyddstillsyn	-	12	22	13	32	19	2	1	101	101
därav med fängelse	-	1	1	-	1	1	-	-	4	4
med kontraktsvård	-	-	2	-	4	4	-	-	10	10
med samhällstjänst	-	2	1	2	4	1	-	-	10	10
Villkorlig dom	1	3	14	4	6	3	5	-	36	36
med samhällstjänst	-	2	11	1	3	1	2	-	20	20
Överlämnande till vård inom socialtj.	23	7	-	-	-	-	-	-	30	30
med ungdomstjänst	4	-	-	-	-	-	-	-	4	4
Överlämnande till vård enligt LVM	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1
Böter	26	67	102	66	108	104	19	2	494	478
34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad	-	1	3	11	13	8	3	-	39	39
därav avseende fängelse	-	-	-	1	6	2	1	-	10	10
avseende sluten ungdomsvård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
avseende skyddstillsyn	-	1	3	9	7	6	2	-	28	28
avseende villkorlig dom	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1
30 kap. 6 § BrB tillämpad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29 kap. 6 § BrB tillämpad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Strafförelägganden	70	147	132	81	90	81	15	1	617	585
därav villkorlig dom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa åtalsunderlåtelse	16	35	62	57	76	62	12	-	321	292
17 § LUL	11	2	-	-	-	-	-	-	13	13
9 § LUL	2	-	-	-	-	-	-	-	2	2
20 kap. 7 § 1 st. 1 p. RB	1	3	3	2	1	3	2	-	15	15
20 kap. 7 § 1 st. 2 p. RB	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
20 kap. 7 § 1 st. 3 p. RB	2	29	58	55	74	59	10	-	288	259
20 kap. 7 § 1 st. 4 p. RB	-	1	-	-	1	-	-	-	2	2
20 kap. 7 § 2 st. RB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46 § LVM	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anledning okänd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabell 11

Män lagförda för narkotikabrott som huvudbrott, efter huvudpåföljd m.m. och ålder vid beslutet, år 2004

Men found guilty of drug offences, by principal sanction etc. and age by time of decision, 2004

Huvudpåföljd	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt	Netto per rad
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-		
Samtliga domar, strafförelägganden och åtalsunderlåtelse	432	1 321	2 027	1 677	2 057	1 615	493	53	9 675	9 235
Summa domar	153	470	858	842	1 136	935	312	36	4 742	4 654
Fängelse	1	92	273	349	549	403	156	24	1 847	1 801
Sluten ungdomsvård	1	1	-	-	-	-	-	-	2	2
Rättspsykiatrisk vård	-	1	-	-	4	7	-	-	12	12
därav med utskrivningsprövning	-	1	-	-	1	5	-	-	7	7
Skyddstillsyn	11	72	118	104	129	111	26	2	573	573
därav med fängelse	-	4	2	2	4	4	1	-	17	17
med kontraktsvård	-	8	24	23	26	13	4	-	98	98
med samhällstjänst	-	14	26	14	6	8	2	-	70	70
Villkorlig dom	-	16	35	24	31	21	3	2	132	132
med samhällstjänst	-	7	21	13	21	10	1	-	73	73
Överlämnande till vård inom socialtj.	63	11	-	-	-	-	-	-	74	74
med ungdomstjänst	10	1	-	-	-	-	-	-	11	11
Överlämnande till vård enligt LVM	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Böter	72	260	401	328	372	348	117	7	1 905	1 866
34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad	5	17	31	37	51	45	10	1	197	194
därav avseende fängelse	-	1	5	12	11	9	5	-	43	43
avseende sluten ungdomsvård	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
avseende skyddstillsyn	4	16	26	24	40	36	4	1	151	148
avseende villkorlig dom	-	-	-	1	-	-	1	-	2	2
30 kap. 6 § BrB tillämpad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29 kap. 6 § BrB tillämpad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Strafförelägganden	225	671	832	516	436	344	112	9	3 145	2 998
därav villkorlig dom	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
Summa åtalsunderlåtelse	54	180	337	319	485	336	69	8	1 788	1 583
17 § LUL	21	2	-	-	-	-	-	-	23	22
9 § LUL	4	1	-	-	-	-	-	-	5	4
20 kap. 7 § 1 st. 1 p. RB	1	4	7	9	4	4	-	1	30	30
20 kap. 7 § 1 st. 2 p. RB	-	-	1	1	-	-	-	-	2	2
20 kap. 7 § 1 st. 3 p. RB	28	173	329	308	479	331	69	7	1 724	1 521
20 kap. 7 § 1 st. 4 p. RB	-	-	-	1	1	1	-	-	3	3
20 kap. 7 § 2 st. RB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46 § LVM	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1
Anledning okänd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabell 12

Personer som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott efter typ av gärning och ålder vid beslutet, år 2004

Persons who assented to summary fines by prosecutor or were sentenced by court, by drug offence and age at time of decision, 2004

Typ av gärning	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/domen								Totalt
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-	
Samtliga	693	1 925	2 876	2 453	3 292	2 712	752	71	14 774
Ringa narkotikabrott (NSL 2§)	607	1 609	2 220	1 746	2 258	1 926	504	36	10 906
Innehav	111	338	538	482	685	776	215	21	3 166
Bruk	429	1 086	1 370	1 030	1 251	897	216	14	6 293
Överlåtelse	2	2	4	1	3	2	1	-	15
Framställning	-	1	-	1	1	1	1	-	5
Medhjälp, transport m.m.	-	1	2	1	-	-	-	-	4
Innehav + bruk	58	170	288	225	305	239	66	1	1 352
Innehav + överlåtelse	2	5	8	4	8	7	4	-	38
Innehav, bruk + överlåtelse	1	2	2	2	-	2	-	-	9
Övriga kombinationer	4	4	8	-	5	2	1	-	24
Narkotikabrott (NSL 1§)	73	228	465	489	762	629	184	21	2 851
Innehav	18	70	210	208	405	327	85	8	1 331
Bruk	8	30	37	35	70	40	12	-	232
Överlåtelse	8	14	18	26	16	17	8	1	108
Framställning	-	1	3	3	1	2	1	-	11
Medhjälp, transport m.m.	-	3	12	9	6	7	1	-	38
Innehav + bruk	4	20	43	45	62	37	13	3	227
Innehav + överlåtelse	31	57	88	111	148	146	46	8	635
Innehav, bruk + överlåtelse	3	16	19	16	14	12	7	-	87
Övriga kombinationer	1	17	35	36	40	41	11	1	182
Grovt narkotikabrott (NSL 3§)	-	21	58	77	99	66	33	6	360
Innehav	-	-	5	7	8	8	5	1	34
Bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Överlåtelse	-	-	2	5	4	2	3	2	18
Framställning	-	-	-	-	1	-	1	-	2
Medhjälp, transport m.m.	-	2	6	9	6	6	3	-	32
Innehav + bruk	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Innehav + överlåtelse	-	10	23	24	40	26	11	-	134
Innehav, bruk + överlåtelse	-	3	2	1	5	1	1	-	13
Övriga kombinationer	-	6	20	31	34	23	9	3	126
Ringa narkotikasmuggling (SML 6§)	7	45	80	80	73	44	12	2	343
Narkotikasmuggling (SML 6§)	5	19	36	30	58	29	10	2	189
Grov narkotikasmuggling (SML 6§)	1	3	17	31	42	18	9	4	125
Övriga brott mot NSL och SML	-	-	-	-	-	-	-	-	-

NSL = Narkotikastrafflagen

SML = Smugglingslagen

Tabell 13

Kvinnor som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott efter typ av gärning och ålder vid beslutet, år 2004

Women who assented to summary fines by prosecutor or were sentenced by court, by drug offence and age at time of decision, 2004

Typ av gärning	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/domen								Totalt
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-	
Samtliga	132	281	375	305	498	425	80	8	2 104
Ringa narkotikabrott (NSL 2§)	120	251	316	253	374	322	55	4	1 695
Innehav	20	34	42	46	82	109	20	4	357
Bruk	90	187	229	173	236	174	21	-	1 110
Överlåtelse	-	1	-	-	2	1	-	-	4
Framställning	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Medhjälp, transport m.m.	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Innehav + bruk	7	27	42	34	54	36	13	-	213
Innehav + överlåtelse	1	2	1	-	-	2	1	-	7
Innehav, bruk + överlåtelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga kombinationer	2	-	1	-	-	-	-	-	3
Narkotikabrott (NSL 1§)	7	24	46	38	92	85	18	1	311
Innehav	1	7	23	19	39	42	9	-	140
Bruk	-	5	5	5	14	4	1	-	34
Överlåtelse	-	1	1	2	2	1	1	1	9
Framställning	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Medhjälp, transport m.m.	-	1	2	2	1	1	-	-	7
Innehav + bruk	2	2	5	-	10	5	2	-	26
Innehav + överlåtelse	4	5	3	5	20	21	3	-	61
Innehav, bruk + överlåtelse	-	2	1	2	2	1	1	-	9
Övriga kombinationer	-	1	5	3	4	10	1	-	24
Grovt narkotikabrott (NSL 3§)	-	1	2	1	11	10	6	2	33
Innehav	-	-	-	-	-	2	2	-	4
Bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Överlåtelse	-	-	1	-	1	-	-	1	3
Framställning	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Medhjälp, transport m.m.	-	-	1	-	1	1	1	-	4
Innehav + bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Innehav + överlåtelse	-	-	-	-	5	1	1	-	7
Innehav, bruk + överlåtelse	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Övriga kombinationer	-	1	-	1	3	6	2	1	14
Ringa narkotikasmuggling (SML 6§)	1	3	5	4	6	3	1	-	23
Narkotikasmuggling (SML 6§)	3	2	5	6	9	5	-	-	30
Grov narkotikasmuggling (SML 6§)	1	-	1	3	6	-	-	1	12
Övriga brott mot NSL och SML	-	-	-	-	-	-	-	-	-

NSL = Narkotikastrafflagen

SML = Smugglinglagen

Tabell 14

Män som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott efter typ av gärning och ålder vid beslutet, år 2004

Men who assented to summary fines by prosecutor or were sentenced by court, by drug offence and age at time of decision, 2004

Typ av gärning	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/domen								Totalt
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-	
Samtliga	561	1 644	2 501	2 148	2 794	2 287	672	63	12 670
Ringa narkotikabrott (NSL 2§)	487	1 358	1 904	1 493	1 884	1 604	449	32	9 211
Innehav	91	304	496	436	603	667	195	17	2 809
Bruk	339	899	1 141	857	1 015	723	195	14	5 183
Överlåtelse	2	1	4	1	1	1	1	-	11
Framställning	-	1	-	1	1	1	1	-	5
Medhjälp, transport m.m.	-	1	1	1	-	-	-	-	3
Innehav + bruk	51	143	246	191	251	203	53	1	1 139
Innehav + överlåtelse	1	3	7	4	8	5	3	-	31
Innehav, bruk + överlåtelse	1	2	2	2	-	2	-	-	9
Övriga kombinationer	2	4	7	-	5	2	1	-	21
Narkotikabrott (NSL 1§)	66	204	419	451	670	544	166	20	2 540
Innehav	17	63	187	189	366	285	76	8	1 191
Bruk	8	25	32	30	56	36	11	-	198
Överlåtelse	8	13	17	24	14	16	7	-	99
Framställning	-	1	2	3	1	2	1	-	10
Medhjälp, transport m.m.	-	2	10	7	5	6	1	-	31
Innehav + bruk	2	18	38	45	52	32	11	3	201
Innehav + överlåtelse	27	52	85	106	128	125	43	8	574
Innehav, bruk + överlåtelse	3	14	18	14	12	11	6	-	78
Övriga kombinationer	1	16	30	33	36	31	10	1	158
Grovt narkotikabrott (NSL 3§)	-	20	56	76	88	56	27	4	327
Innehav	-	-	5	7	8	6	3	1	30
Bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Överlåtelse	-	-	1	5	3	2	3	1	15
Framställning	-	-	-	-	1	-	1	-	2
Medhjälp, transport m.m.	-	2	5	9	5	5	2	-	28
Innehav + bruk	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Innehav + överlåtelse	-	10	23	24	35	25	10	-	127
Innehav, bruk + överlåtelse	-	3	2	1	4	1	1	-	12
Övriga kombinationer	-	5	20	30	31	17	7	2	112
Ringa narkotikasmuggling (SML 6§)	6	42	75	76	67	41	11	2	320
Narkotikasmuggling (SML 6§)	2	17	31	24	49	24	10	2	159
Grov narkotikasmuggling (SML 6§)	-	3	16	28	36	18	9	3	113
Övriga brott mot NSL och SML	-	-	-	-	-	-	-	-	-

NSL = Narkotikastrafflagen

SML = Smugglinglagen

Tabell 15

Personer dömda för narkotikabrott som huvudbrott, efter typ av gärning och huvudpåföljd, år 2004

Persons sentenced for drug offences, by type of drug offence and principal sanction etc. where the drug offence was the principal offence, 2004

Typ av gärning (siffror inom parentes avser paragrafnummer)	Domar																		Totalt domar
	Fäng- else	Sluten ung- doms- vård	Rättspsykiatrisk vård		Skyddstillsyn			Villkorlig dom			Överl. till vård		Böter	34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad		30 kap. 6 § BrB/ 29 kap. 6 § BrB			
			Totalt	därav med utskriv- nings- prövning	Totalt	därav med fäng- else	kön- trakts- vård	sam- hälls- tjänst	Totalt	därav med sam- hälls- tjänst	Överl. Totalt	därav med ungdoms- tjänst		inom socialtjänsten	enligt lagen om vård av missbruk	Totalt	därav avseende fäng- else	sluten ungdoms- vård	
Samtliga	1 982	2	13	7	655	20	106	79	160	88	102	15	1	2 367	231	52	1	-	5 513
Ringa narkotikabrott (NSL 2§)	46	-	-	-	43	-	4	3	12	5	51	3	-	2 319	104	35	1	-	2 575
Innehav	13	-	-	-	12	-	3	-	3	3	6	1	-	635	34	14	-	-	703
Bruk	13	-	-	-	16	-	-	-	3	-	36	1	-	1 295	55	18	-	-	1 418
Överlåtelse	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	4	-	-	-	-	6
Framställning	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
Medhjälp, transport m.m.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	4
Innehav + bruk	6	-	-	-	6	-	1	1	5	2	5	-	-	362	14	3	-	-	398
Innehav + överlåtelse	10	-	-	-	4	-	-	1	-	-	1	-	-	10	-	-	-	-	25
Innehav, bruk + överlåtelse	2	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	3	1	-	1	-	8
Övriga kombinationer	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	1	-	6	-	-	-	-	11
Narkotikabrott (NSL 1§)	1 317	2	7	4	592	19	99	70	134	75	48	9	1	25	125	16	-	-	2 251
Innehav	613	-	3	2	312	9	39	27	65	41	11	3	-	12	91	15	-	-	1 107
Bruk	7	-	-	-	4	1	-	2	5	3	1	-	-	1	3	-	-	-	21
Överlåtelse	53	1	-	-	29	1	5	-	4	2	6	-	-	3	1	-	-	-	97
Framställning	3	-	-	-	4	1	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
Medhjälp, transport m.m.	22	-	-	-	6	-	-	2	5	3	-	-	-	1	2	-	-	-	36
Innehav + bruk	81	-	-	-	55	-	9	5	11	4	3	-	-	3	5	-	-	-	158
Innehav + överlåtelse	392	1	3	1	120	3	33	17	20	12	22	5	1	3	17	1	-	-	579
Innehav, bruk + överlåtelse	36	-	-	-	30	-	5	9	5	4	4	1	-	-	3	-	-	-	78
Övriga kombinationer	110	-	1	1	32	4	6	8	16	6	1	-	-	2	3	-	-	-	165
Grovt narkotikabrott (NSL 3§)	350	-	3	3	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	357
Innehav	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33
Bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Överlåtelse	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
Framställning	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Medhjälp, transport m.m.	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32
Innehav + bruk	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Innehav + överlåtelse	132	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	134
Innehav, bruk + överlåtelse	12	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
Övriga kombinationer	122	-	1	1	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	126
Ringa narkotikasmuggling (SML 6 §)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	-	-	-	-	22
Narkotikasmuggling (SML 6 §)	144	-	3	-	16	-	-	6	14	8	3	3	-	1	2	1	-	-	183
Grov narkotikasmuggling (SML 6 §)	125	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	125
Övriga brott mot NSL och SML	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

NSL = Narkotikastrafflagen

SML = Smugglingslagen

Tabell 16

Kvinnor dömda för narkotikabrott som huvudbrott, efter typ av gärning och huvudpåföljd, år 2004

Women sentenced for drug offences, by type of drug offence and principal sanction etc. where the drug offence was the principal offence, 2004

Typ av gärning (siffror inom parentes avser paragrafnummer)	Domar																	Totalt domar	
	Fång- else	Sluten ung- doms- vård	Rättspsykiatrisk vård		Skyddstillsyn			Villkorlig dom			Överl. till vård			Böter	34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad		30 kap. 6 § BrB/ 29 kap. 6 § BrB		
			Totalt	därav med utskriv- nings- prövning	Totalt	därav med fång- else	kon- trakts- vård	sam- hälls- tjänst	Totalt	därav med sam- hälls- tjänst	Totalt	därav inom socialtjänsten med ungdoms- tjänst	enligt lagen om vård av missbruk		Totalt	därav avseende fång- else			sluten ungdoms- vård
Samtliga	179	-	1	-	97	4	10	10	32	17	30	4	1	483	38	10	-	-	861
Ringa narkotikabrott (NSL 2§)	3	-	-	-	11	-	-	-	2	1	20	1	-	476	19	6	-	-	531
Innehav	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	3	-	-	92	2	2	-	-	99
Bruk	-	-	-	-	6	-	-	-	1	-	14	-	-	313	14	4	-	-	348
Överlåtelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3
Framställning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Medhjälp, transport m.m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Innehav + bruk	1	-	-	-	1	-	-	-	1	1	2	-	-	64	3	-	-	-	72
Innehav + överlåtelse	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	6
Innehav, bruk + överlåtelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga kombinationer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	2
Narkotikabrott (NSL 1§)	113	-	-	-	82	3	10	8	26	14	8	1	1	5	19	4	-	-	254
Innehav	47	-	-	-	44	2	4	1	14	8	1	1	-	3	15	4	-	-	124
Bruk	-	-	-	-	1	-	-	-	3	2	-	-	-	1	1	-	-	-	6
Överlåtelse	3	-	-	-	4	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	8
Framställning	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Medhjälp, transport m.m.	-	-	-	-	4	-	-	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Innehav + bruk	7	-	-	-	9	-	2	1	2	-	2	-	-	-	1	-	-	-	21
Innehav + överlåtelse	36	-	-	-	14	-	3	3	-	-	5	-	1	1	1	-	-	-	58
Innehav, bruk + överlåtelse	3	-	-	-	4	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	8
Övriga kombinationer	16	-	-	-	2	1	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	21
Grovt narkotikabrott (NSL 3§)	32	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33
Innehav	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Överlåtelse	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Framställning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Medhjälp, transport m.m.	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Innehav + bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Innehav + överlåtelse	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Innehav, bruk + överlåtelse	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Övriga kombinationer	13	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
Ringa narkotikasmuggling (SML 6 §)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Narkotikasmuggling (SML 6 §)	19	-	1	-	3	-	-	2	4	2	2	2	-	-	-	-	-	-	29
Grov narkotikasmuggling (SML 6 §)	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Övriga brott mot NSL och SML	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

NSL = Narkotikastrafflagen

SML = Smugglingslagen

Tabell 17

Personer dömda till fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter ålder vid beslutet och fängelsetidens längd i månader, år 2004

Persons sentenced to imprisonment where the drug offence was the principal offence, by age at time of decision and term of imprisonment (months), 2004

Ålder	Fängelsetidens längd i månader													Totalt	Genomsnittlig fängelse-tid i må-nader
	Mind-re än 1	1	Mer än 1 högst 2	Mer än 2 högst 3	Mer än 3 högst 4	Mer än 4 mindre än 6	6	Mer än 6 mindre än 12	12	Mer än 12 högst 24	Mer än 24 högst 48	Mer än 48 högst 72	Mer än 72		
Samtliga personer	47	111	178	191	182	59	208	257	127	236	213	107	134	2 050	20
15 - 17	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	11
18 - 20	1	3	14	13	11	5	8	8	6	14	9	6	2	100	14
21 - 24	8	16	24	21	26	9	30	33	18	42	37	14	15	293	19
25 - 29	13	21	26	32	33	8	35	48	19	35	45	30	28	373	23
30 - 39	14	35	58	61	46	21	68	81	32	53	59	30	53	611	21
40 - 49	10	29	38	45	44	9	50	63	39	64	45	14	21	471	17
50 - 59	1	6	16	17	18	7	14	22	10	23	14	11	14	173	22
60 -	-	1	2	2	3	-	3	2	3	4	4	2	1	27	22

Tabell 18

Kvinnor dömda till fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter ålder vid beslutet och fängelsetidens längd i månader, år 2004

Women sentenced to imprisonment where the drug offence was the principal offence, by age at time of decision and term of imprisonment (months), 2004

Ålder	Fängelsetidens längd i månader													Totalt	Genomsnittlig fängelse-tid i må-nader
	Mind-re än 1	1	Mer än 1 högst 2	Mer än 2 högst 3	Mer än 3 högst 4	Mer än 4 mindre än 6	6	Mer än 6 mindre än 12	12	Mer än 12 högst 24	Mer än 24 högst 48	Mer än 48 högst 72	Mer än 72		
Samtliga kvinnor	4	8	12	26	23	6	15	16	12	31	15	8	10	186	18
15 - 17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	18
18 - 20	-	-	-	1	-	1	1	-	-	1	-	-	-	4	7
21 - 24	1	2	-	3	5	-	2	2	-	1	-	1	1	18	17
25 - 29	1	1	3	3	2	1	2	2	1	2	2	-	2	22	15
30 - 39	1	2	3	6	6	3	4	6	8	3	6	4	6	58	23
40 - 49	1	3	5	10	9	1	5	5	3	14	6	1	1	64	13
50 - 59	-	-	1	3	1	-	1	1	-	7	1	1	-	16	20
60 -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	3	36

Tabell 19

Män dömda till fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter ålder vid beslutet och fängelsetidens längd i månader, år 2004

Men sentenced to imprisonment where the drug offence was the principal offence, by age at time of decision and term of imprisonment (months), 2004

Ålder	Fängelsetidens längd i månader													Totalt	Genomsnittlig fängelse-tid i månader
	Mindre än 1	1	Mer än 1 högst 2	Mer än 2 högst 3	Mer än 3 högst 4	Mer än 4 mindre än 6	6	Mer än 6 mindre än 12	12	Mer än 12 högst 24	Mer än 24 högst 48	Mer än 48 högst 72	Mer än 72		
Samtliga män	43	103	166	165	159	53	193	241	115	205	198	99	124	1 864	20
15 - 17	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4
18 - 20	1	3	14	12	11	4	7	8	6	13	9	6	2	96	15
21 - 24	7	14	24	18	21	9	28	31	18	41	37	13	14	275	20
25 - 29	12	20	23	29	31	7	33	46	18	33	43	30	26	351	24
30 - 39	13	33	55	55	40	18	64	75	24	50	53	26	47	553	21
40 - 49	9	26	33	35	35	8	45	58	36	50	39	13	20	407	17
50 - 59	1	6	15	14	17	7	13	21	10	16	13	10	14	157	22
60 -	-	1	2	2	3	-	3	2	3	2	4	1	1	24	20

Tabell 20

Personer dömda till fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter typ av gärning och fängelsetidens längd i månader, år 2004

Persons sentenced to imprisonment where the drug offence was the principal offence, by type of offence and term of imprisonment (months), 2004

Typ av gärning ¹	Fängelsetidens längd i månader													Totalt	Genomsnittlig fängelse-tid i månader
	Mindre än 1	1	Mer än 1 högst 2	Mer än 2 högst 3	Mer än 3 högst 4	Mer än 4 mindre än 6	6	Mer än 6 mindre än 12	12	Mer än 12 högst 24	Mer än 24 högst 48	Mer än 48 högst 72	Mer än 72		
Samtliga	46	108	172	186	175	58	198	253	127	232	212	105	130	2 002	20
Ringa narkotikabrott (NSL 2§)	6	11	6	4	4	1	3	8	-	3	-	-	-	46	4
Innehav	3	5	2	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	13	2
Bruk	2	4	3	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	13	2
Överlåtelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Framställning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Medhjälp, transport m.m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	15
Innehav + bruk	1	1	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	6	4
Innehav + överlåtelse	-	1	1	1	1	-	1	3	-	2	-	-	-	10	8
Innehav, bruk + överlåtelse	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	7
Övriga kombinationer	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	6
Narkotikabrott (NSL 1§)	40	89	151	160	159	51	171	217	110	163	25	-	-	1 336	7
Innehav	31	56	105	93	80	27	75	80	33	40	2	-	-	622	5
Bruk	1	1	2	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	8	4
Överlåtelse	-	2	4	9	8	2	4	7	4	12	2	-	-	54	9
Framställning	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	4	4
Medhjälp, transport m.m.	-	1	1	-	3	-	5	5	1	6	-	-	-	22	10
Innehav + bruk	5	7	14	8	8	3	14	12	7	3	-	-	-	81	5
Innehav + överlåtelse	2	17	22	32	47	14	53	78	48	69	13	-	-	395	9
Innehav, bruk + överlåtelse	-	2	1	6	5	2	4	4	4	7	1	-	-	36	9
Övriga kombinationer	-	2	2	11	8	3	14	28	13	26	7	-	-	114	11
Grovt narkotikabrott (NSL 3§)	-	-	-	1	-	-	-	-	4	49	160	77	60	351	54
Innehav	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	15	3	5	33	44
Bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Överlåtelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8	5	3	17	65
Framställning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	48
Medhjälp, transport m.m.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6	12	5	8	32	60
Innehav + bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	36
Innehav + överlåtelse	-	-	-	-	-	-	-	-	1	16	72	36	7	132	47
Innehav, bruk + överlåtelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	6	3	-	12	40
Övriga kombinationer	-	-	-	1	-	-	-	-	2	13	45	25	37	123	62
Ringa narkotikasmuggling (SML 6§)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Narkotikasmuggling (SML 6§)	-	8	15	21	12	6	24	28	13	13	1	2	1	144	8
Grov narkotikasmuggling (SML 6§)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	26	26	69	125	81
Övriga brott mot NSL och SML	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ Om en lagföring innehåller flera gärningar, redovisas lagföringen under respektive kombination av gärningar.

NSL = Narkotikastrafflagen

SML = Smugglinglagen

Tabell 21

Personer som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott, efter preparat och ålder vid beslutet, år 2004

Persons who assented to summary fines by prosecutor or were sentenced by court for drug offences, by substance and age at time of decision, 2004

Ålder	Preparat															Totalt	
	Cannabis	Centralstimulantia			Opiater			Hallucinogener		GHB	Sömn och rogivande medel och övriga preparat	Cannabis + centralstimulantia	Cannabis + opiat	Opiater + centralstimulantia	Okänt preparat + övriga kombinationer		
		amfetamin	kokain	kat	övriga	heroin	morfin	övriga	LSD								övriga
Totalt	4 045	3 241	450	205	267	442	36	90	1	11	54	476	2 081	191	181	3 003	14 774
15 - 17	410	57	3	6	32	2	4	1	-	-	-	25	75	3	1	74	693
18 - 20	913	228	45	13	66	23	3	2	-	3	13	59	219	12	8	318	1 925
21 - 24	1 026	387	113	25	70	83	5	14	-	7	24	83	358	55	25	601	2 876
25 - 29	557	442	134	42	42	107	7	15	1	-	12	96	295	40	43	620	2 453
30 - 39	490	936	112	70	32	136	8	28	-	1	5	108	482	41	58	785	3 292
40 - 49	471	903	39	38	22	77	8	20	-	-	-	78	509	35	38	474	2 712
50 - 59	165	254	3	10	3	12	1	8	-	-	-	23	136	5	8	124	752
60 -	13	34	1	1	-	2	-	2	-	-	-	4	7	-	-	7	71

Tabell 22

Kvinnor som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott, efter preparat och ålder vid beslutet, år 2004

Women who assented to summary fines by prosecutor or were sentenced by court for drug offences, by substance and age at time of decision, 2004

Ålder	Preparat															Totalt	
	Cannabis	Centralstimulantia			Opiater			Hallucinogener		GHB	Sömn och rogivande medel och övriga preparat	Cannabis + centralstimulantia	Cannabis + opiat	Opiater + centralstimulantia	Okänt preparat + övriga kombinationer		
		amfetamin	kokain	kat	övriga	heroin	morfin	övriga	LSD								övriga
Totalt	323	766	23	28	45	73	13	11	-	1	1	67	286	16	51	400	2 104
15 - 17	51	34	-	4	13	-	3	-	-	-	-	5	14	-	-	8	132
18 - 20	76	78	6	2	14	8	1	1	-	-	-	4	34	1	4	52	281
21 - 24	70	109	4	4	11	23	2	4	-	1	1	9	49	7	9	72	375
25 - 29	33	113	6	6	1	15	1	1	-	-	-	9	39	1	13	67	305
30 - 39	31	217	6	8	3	21	2	2	-	-	-	19	64	3	12	110	498
40 - 49	47	182	-	4	3	6	4	2	-	-	-	14	80	4	10	69	425
50 - 59	14	30	-	-	-	-	-	1	-	-	-	5	6	-	3	21	80
60 -	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	8

Tabell 23

Män som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott, efter preparat och ålder vid beslutet, år 2004

Men who assented to summary fines by prosecutor or were sentenced by court for drug offences, by substance and age at time of decision, 2004

Ålder	Preparat														Totalt		
	Cannabis	Centralstimulantia			Opiater			Hallucinogener		GHB	Sömn och rogivande medel och övriga preparat	Cannabis + centralstimulantia	Cannabis + opiat	Opiater + centralstimulantia		Okänt preparat + övriga kombinationer	
		amfetamin	kokain	kat	övriga	heroin	morfin	övriga	LSD								övriga
Totalt	3 722	2 475	427	177	222	369	23	79	1	10	53	409	1 795	175	130	2 603	12 670
15 - 17	359	23	3	2	19	2	1	1	-	-	-	20	61	3	1	66	561
18 - 20	837	150	39	11	52	15	2	1	-	3	13	55	185	11	4	266	1 644
21 - 24	956	278	109	21	59	60	3	10	-	6	23	74	309	48	16	529	2 501
25 - 29	524	329	128	36	41	92	6	14	1	-	12	87	256	39	30	553	2 148
30 - 39	459	719	106	62	29	115	6	26	-	1	5	89	418	38	46	675	2 794
40 - 49	424	721	39	34	19	71	4	18	-	-	-	64	429	31	28	405	2 287
50 - 59	151	224	3	10	3	12	1	7	-	-	-	18	130	5	5	103	672
60 -	12	31	-	1	-	2	-	2	-	-	-	2	7	-	-	6	63

Tabell 24

Narkotikapreparat i godkänt strafföreläggande eller dom, efter typ av preparat och region, år 2004

Persons who assented to summary fines imposed by prosecutor or were sentenced by court for drug offences, by substance and geographical region, 2004

Län	Preparat ¹																		Totalt
	Cannabis	Centralstimulantia							Opiater				Hallucinogener			GHB	Sömn och rogivande medel och övriga preparat	Preparat okänt	
		amfetamin	kokain	kat	fenmetrazin	mdeamda	metylfenidat	övriga	heroin	morfin, råmorfin	råopium	övriga	LSD	meskalin	övriga				
Hela landet	7 940	7 149	1 047	216	6	1 169	4	7	1 178	307	69	474	29	1	42	166	2 758	108	22 670
därav storstadslänen ²	4 821	3 777	882	182	2	629	2	5	958	152	41	282	22	1	28	143	1 736	75	13 738
Stockholms län	2 037	1 275	514	37	1	316	1	3	399	58	14	168	10	1	10	2	843	26	5 715
Uppsala län	284	230	26	1	1	74	-	-	14	13	5	32	3	-	2	6	119	1	811
Södermanlands län	180	180	14	8	-	20	-	-	22	11	-	13	-	-	-	2	94	2	546
Östergötlands län	346	438	24	1	-	44	1	-	32	12	16	24	1	-	1	1	89	3	1 033
Jönköpings län	191	262	11	1	-	47	-	-	5	7	-	5	-	-	1	-	31	-	561
Kronobergs län	89	68	1	-	-	21	-	-	4	5	-	3	-	-	-	-	19	-	210
Kalmar län	158	148	5	-	-	20	-	-	4	4	-	5	1	-	-	-	26	5	376
Gotlands län	45	38	1	-	-	13	-	-	-	4	-	2	-	-	-	-	13	-	116
Blekinge län	110	94	-	-	-	9	-	-	4	5	1	2	-	-	-	2	23	1	251
Skåne län	1 355	924	165	112	1	140	-	-	420	40	12	75	4	-	15	1	391	20	3 675
Hallands län	149	186	12	6	-	38	-	-	19	6	-	2	1	-	3	5	47	-	474
Västra Götalands län	1 429	1 578	203	33	-	173	1	2	139	54	15	39	8	-	3	140	502	29	4 348
Värmlands län	213	256	10	3	-	10	-	1	11	5	1	10	-	-	-	1	69	2	592
Örebro län	288	387	21	4	1	55	-	-	33	17	1	25	-	-	-	4	99	6	941
Västmanlands län	244	267	4	9	1	37	-	-	9	8	-	9	1	-	2	-	86	2	679
Dalarnas län	158	181	12	-	-	20	-	-	4	9	-	10	-	-	-	-	58	1	453
Gävleborgs län	181	241	8	-	1	44	-	-	7	7	1	13	-	-	3	1	73	5	585
Västernorrlands län	72	81	3	-	-	17	1	-	13	11	-	9	-	-	-	-	20	-	227
Jämtlands län	86	73	1	-	-	20	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	19	1	203
Västerbottens län	167	108	5	1	-	18	-	-	36	21	-	21	-	-	2	-	98	3	480
Norrbottnens län	158	134	7	-	-	33	-	-	3	10	3	6	-	-	-	-	39	1	394

¹ En lagföring kan innehålla mer än ett preparat.² Stockholms län, Västra Götalands län och Skåne län.

Tabell 25

Personer som godkänt strafföreläggande eller som dömts för narkotikabrott, efter preparat och vikt, år 2004

Persons who assented to summary fines imposed by prosecutor or were sentenced by court for drug offences, by substance and substance weight, 2004

Viktmängd/ antal tabletter	Preparat																Totalt
	Cannabis	Centralstimulantia			Opiater			Hallucinogener		GHB	Sömn och rogivande medel och övriga preparat	Cannabis + centralstimulantia	Cannabis + opiater	Opiater + centralstimulantia	Okänt preparat + övriga kombinationer		
		amfetamin	kokain	kat	övriga	heroin	morfin	övriga	LSD							övriga	
Totalt	4 045	3 241	450	205	267	442	36	90	1	11	54	476	2 081	191	181	3 003	14 774
Vikt i gram¹																	
okänt ¹	1 591	1 825	185	12	103	199	25	17	-	2	53	7	825	71	91	1 105	6 111
- 1	562	606	105	1	21	162	-	11	-	1	-	14	329	50	44	653	2 559
2 - 5	335	210	36	1	3	24	-	6	-	1	-	1	219	19	11	348	1 214
6 - 10	176	160	34	1	4	11	-	2	-	1	-	1	138	12	4	176	720
11 - 25	329	197	15	3	2	7	-	6	-	1	-	1	164	7	10	199	941
26 - 50	274	85	16	5	2	6	-	3	-	3	-	-	118	6	5	126	649
51 - 100	280	54	10	5	1	5	-	2	-	1	1	-	93	5	2	109	568
101 - 250	220	29	9	5	3	3	-	3	-	1	-	-	79	5	1	100	458
251 - 500	98	14	7	7	1	5	-	1	-	-	-	-	44	7	3	51	240
501 - 1 000	84	16	4	2	-	2	-	2	-	-	-	-	26	4	5	29	174
1 001 - 5 000	53	20	28	31	-	7	-	6	-	-	-	-	30	3	5	40	223
5 001 - 10 000	11	8	-	7	3	5	-	-	-	-	-	-	7	-	-	5	46
Mer än 10 000	27	14	-	124	-	4	-	1	-	-	-	-	9	2	-	14	195
Totalt antal	4 040	3 238	449	204	143	440	25	60	0	11	54	26	2 081	191	181	2 955	14 098
Antal tabletter/plantor																	
0	-	-	1	-	17	-	3	-	-	-	-	126	-	-	-	6	153
- 10	3	-	-	-	52	1	6	16	-	-	-	126	-	-	-	15	219
11 - 25	2	2	-	-	15	-	2	1	1	-	-	54	-	-	-	5	82
26 - 50	-	-	-	1	8	-	-	3	-	-	-	40	-	-	-	9	61
51 - 100	-	1	-	-	10	1	-	5	-	-	-	37	-	-	-	5	59
101 - 500	-	-	-	-	5	-	-	4	-	-	-	42	-	-	-	4	55
501 - 1 000	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	2	11
Mer än 1 000	-	-	-	-	15	-	-	1	-	-	-	18	-	-	-	2	36
Totalt antal	5	3	1	1	124	2	11	30	1	-	-	450	-	-	-	48	676

¹Vid bruk av narkotika är viktmängder ofta okända.

Statistikens uppbyggnad, innehåll och tillförlitlighet

Construction, contents and reliability of statistics

Narkotikastatistiken vänder sig till studerande, journalister, politiker, beslutsfattare, forskare och andra som har intresse av att studera narkotikabrottsligheten genom de beslut som åklagare och tingsrätter fattar i ärenden som rör personer som begått narkotikabrott.

Statistiken kan användas för analyser av brottslighetens struktur, effekter av förändringar i narkotikalagstiftningen, rättsväsendets praxis avseende narkotikaärenden med mera. Statistiken innehåller endast de narkotikabrott för vilka en person blir lagförd och beskriver därför inte utvecklingen av den faktiska narkotikabrottsligheten.

För att få en så bra bild som möjligt av narkotikabrottsligheten bör man kombinera statistiken över personer lagförda för narkotikabrott med andra statistikällor över narkotika och narkotikabrottslighet (se bilaga 3).

Innehåll och definitioner

Statistiken omfattar samtliga personer som lagförts för narkotikabrott. Narkotikabrotten delas upp efter typ av gärning, brottets svårhetsgrad, påföljd som utdömts för brottet och region där beslutet fattats. Dessutom redovisas narkotikabrotten efter typ av preparat och den mängd som avses i narkotikalagföringen. De lagförda personerna redovisas efter kön och ålder.

Lagföring

Med lagförda personer avses personer som dömts i tingsrätt, godkänt strafföreläggande eller meddelats åtalsunderlåtelse¹⁷. En person redovisas i statistiken vid varje tillfälle som personen lagförts under året (bruttoredovisning)¹⁸. Om flera personer ingår i samma lagföring redovisas varje person som en enhet för sig.

¹⁷ Åtalsunderlåtelse ingår inte i samtliga tabeller.

¹⁸ I tabellerna 7-8 ges även en nettoredovisning.

Dom i tingsrätt

Med dom i tingsrätt avses en fällande dom i mål som avser narkotikabrott oavsett om den vunnit laga kraft eller inte. Detta innebär till exempel att en person som dömts i tingsrätt, men frikänts i hovrätt, kommer att redovisas som dömd i statistiken. I vissa tabeller redovisas information om påföljder som endast kan utfärdas genom dom. Dessa tabeller (tabell 11–15) innehåller följaktligen inga uppgifter om strafförelägganden eller åtalsunderlåtelser.

Strafföreläggande

Strafföreläggande utfärdas av åklagare, i de flesta fall i form av böter och i några fall som villkorlig dom. Om det finns förutsättningar för det, bör åklagaren utfärda strafföreläggande för den misstänkte i stället för att väcka åtal. Strafföreläggande kan utfärdas för brott där böter ingår i straffskalan. För att strafföreläggandet ska vinna laga kraft, måste det godkännas av den misstänkte. Endast godkända strafförelägganden ingår i statistiken.

Åtalsunderlåtelse

Åklagaren kan i vissa fall besluta att inte väcka åtal trots att den misstänkte bedöms vara skyldig till brottet, så kallad åtalsunderlåtelse. Anledningen är ofta att brottet är lindrigt eller att den skyldige är ung. En åtalsunderlåtelse innehåller inte lika detaljerade uppgifter om brottet som domar och strafförelägganden. Detta innebär att det inte är möjligt att till exempel koda in typ av gärning, preparat samt vikt eller antal tabletter av preparatet. De tabeller som endast redovisar dessa variabler (tabell 9–10 och 16–19), innehåller därför bara information om domar och strafförelägganden.

Narkotikabrott

Med narkotikabrott avses brott mot narkotikastrafflagen (1968:64) och lagen (2000:1225) om straff för smuggling § 6: Lagen om straff för smuggling ersatte år 2001 den gamla varusmugglingslagen (1960:418).

Försök, förberedelse, stämpling, medhjälp till brott eller anstiftan ingår i redovisningen av narkotikabrott och särredovisas inte.

Narkotikastrafflagen (NSL)

Narkotikastrafflagens 1 § innehåller bestämmelser om straff för olika olovliga gärningar grupperade i sex punkter. De olovliga gärningarna är:

- bruk
- innehav
- överlåtelse
- framställning
- förpackning
- förvärv
- transport
- anskaffning
- bearbetning av narkotika
- annan befattning med narkotika som inte är avsedd för eget bruk
- utbudande av narkotika till försäljning eller annan åtgärd som främjar narkotikahandeln.

Narkotikabrotten delas upp i tre svårhetsgrader med följande straffbestämmelser:

Narkotikabrott (1 §), fängelse högst 3 år

Ringa narkotikabrott (2 §), böter eller fängelse i högst 6 månader

Grovt narkotikabrott (3 §), fängelse minst 2 år och högst 10 år

Ansvar kan dessutom utdömas för vårdslöshet med narkotika enligt 3a § narkotikastrafflagen.

Lagen om straff för smuggling (SML)

Definition av smuggling ges i 2 och 3 §§ i lagen om straff för smuggling. Smuggling innebär bland annat att vissa varor som anges i lagen inte får föras in i eller ut från Sverige. Om den smugglade varan är narkotika tillämpas 6 §. Även smuggling av narkotika delas in i tre svårhetsgrader med samma straffskalor som i narkotikastrafflagen.

Narkotika

Med narkotika avses enligt narkotikastrafflagen läkemedel eller hälsofarliga varor med starkt vänebildande egenskaper eller varor som med lättet kan omvandlas till varor med sådana egenskaper. Regeringen listar de substanser som ska anses som narkotika i förordningen (1992:1554) om kontroll av narkotika. Det finns även internationella överenskommelser om varor som ska vara föremål för kontroll.

Preparaten redovisas efter fem huvudgrupper: Cannabis, centralstimulantia, opiater, hallucinogener samt sömn- och rogvivande medel. År 2000 tillkom dessutom preparatet GHB som särredovisas då det inte ingår i någon av ovanstående huvudgrupper. För de olika preparaten registreras mängd av det narkotiska preparatet antingen i gram eller i antal tabletter eller plantor. Preparaten har olika styrka vilket medför att mängden preparat inte är jämförbar mellan de olika huvudgrupperna. Även inom en grupp kan preparaten ha varierande styrka. Mycket förenklat är cannabis svagare än centralstimulantia, som i sin tur är svagare än opiater. Viktmängder är av naturliga orsaker ofta okända när gärningen avser bruk av narkotika.

I en och samma lagföring kan flera preparat förekomma. I tabellerna 6 och 18 redovisas en notering för varje enskilt preparat. I tabellerna 16 och 19 däremot, finns kolumner specificerade för varje möjlig kombination av preparaten, vilket gör att en person endast redovisas i en av kolumnerna. Summan i tabellerna 6 och 18 är därför högre än i övriga tabeller som redovisar preparat.

Huvudbrott.

I en lagföring kan en person samtidigt lagföras för flera brott. Det är mycket vanligt att man för samtliga dessa brott utdömer en gemensam påföljd. I ett fåtal fall finns det referenser mellan ett brott och en påföljd, som anger vilken påföljd som utdömdes för vilket brott. Vanligtvis kan man inte avgöra vilken påföljd som utdömts för ett enskilt brott i en lagföring som omfattar flera brott. För att man i statistiken ska kunna redovisa påföljden för ett enskilt brott använder man sig av huvudbrotts- och huvudpåföljdsprincipen.

Som huvudbrott väljs det brott i en lagföring som har den strängaste straffskalan. En påföljd som är utdömd för flera brott redovisas därmed på huvudbrottet. Om två brott har samma straffskala väljs slumpmässigt vilket brott som ska redovisas som huvudbrott. Huvudbrottsprincipen innebär att redovisningen av antalet personer som lagförts för en viss typ av brott under ett år är en minimiskattning. De brott som sällan blir kategoriserade som huvudbrott, så kallade bibrott, blir underrepresenterade i statistiken. I narkotikastatistiken redovisar vissa tabeller enbart de brott där narkotikabrottet är huvudbrott (tabeller som redovisar påföljder och fängelseledens längd), medan andra visar samtliga lagföringar där minst

ett narkotikabrott ingår oavsett om narkotikabrottet är huvudbrott eller bibrott. I de lagföringar som innehåller narkotikabrott förekommer ibland fler än ett narkotikabrott. Eftersom enheten i tabellerna är lagföringen, redovisas dock endast det grövsta av dessa narkotikabrott.

Huvudpåföljd

På liknande sätt kan flera påföljder dömas ut för ett brott. Som regel betraktas den strängaste påföljden i domen som huvudpåföljd. Påföljderna rangordnas i en så kallad prioritetsordning med fängelse först och ”påföljd eftergiven” sist.

Gärningsmannen

De uppgifter som redovisas för gärningsmannen är kön och ålder. Med ålder avses den ålder gärningsmannen uppnått då beslut om lagföring fattats.

För att antalsmässiga jämförelser mellan olika stora åldersgrupper ska kunna göras, relateras antalet lagföringar till folkmängden i respektive åldersgrupp. Redovisningen sker per 100 000 av medelfolkmängden¹⁹ i respektive åldersgrupp.

Geografiska jämförelser

Den regionala redovisningen av de personer som lagförs för narkotikabrott baseras på den geografiska lokaliseringen av de tingsrätter respektive åklagarmyndigheter där beslut om lagföringen fattats. Huvudregeln är att brottmål ska tas upp i den tingsrätt eller åklagarmyndighet som finns i det område där brottet är begånget.

För att jämförelser mellan befolkningsmässigt olika stora geografiska områden ska kunna göras relateras antalet brott till folkmängden i varje område. Redovisningen sker per 100 000 av medelfolkmängden²⁰ i respektive område. Vid analys av små områden bör viss försiktighet iaktas. Vid redovisning av områden med ett litet antal brott ger antalsmässigt små variationer stora procentuella skillnader.

Insamling och bearbetning

Uppgifter om narkotikalagföringar bygger på uppgifter som registreras hos rättsväsendets myndigheter. Uppgiftslämnandet regleras genom förordningen (1970:517) om rättsväsendets infor-

mationssystem, förordningen (1971:933) om rättsstatistiken, strafföreläggandekungörelsen (1970:60) och förordningen (1987:85) om underrättelse till Brå om domar i mål om ansvar för brottsligt förfarande med narkotika.

Majoriteten av de uppgifter som redovisas i narkotikastatistiken bygger på samma uppgifter som används i statistiken över personer lagförda för brott. Dessa uppgifter samlas in av Rikspolisstyrelsen (RPS), via domstolarnas ärendehanteringssystem (VERA), och skickas vidare på elektronisk väg till Brå för bearbetning och framställning av statistiktabel. Uppgifter om meddelade åtalsunderlåtelser och godkända strafförelägganden skickas på elektronisk väg direkt från Åklagarmyndigheten (ÅM) till Brå. Detta sker via Riksåklagarens två ärendehanteringssystem (EnVis och BRÅDIS).

Hos Brå kontrolleras och rättas uppgifterna innan de lagras i en statistikdatabas. De befintliga uppgifterna i databasen kompletteras därefter via manuell registrering med uppgifter om preparat, vikt mängd och typ av gärning. Detta görs genom att landets domstolar sänder kopior av domar som rör narkotikabrott till Brå. För strafförelägganden kodas narkotikabrotten utifrån en fritext som levereras i samband med överföringen från ÅM.

Kodningen sker utifrån de uppgifter som anges i stämningsansökan. Kontroll görs mot tingsrättens domslut och domskäl. Då stämningsansökan och domslut skiljer sig åt kodas uppgifter enligt domslutet och dess beskrivning i domen.

Statistikens tillförlitlighet

Statistiken över personer lagförda för narkotikabrott är en totalundersökning. Trots detta representerar den presenterade statistiken inte några exakta fastställda värden. Statistiken är behäftad med viss osäkerhet i form av felkällor. Det kan röra sig om bortfall samt täcknings-, mät- och bearbetningsfel. För att förebygga dessa fel görs olika kontroller. En studie av statistikens kvalitet gjordes av 1998 års statistik, vilket har medfört förändringar, framför allt i hur gärningarna räknas.

Täckningsfel

Åklagarmyndigheternas och domstolarnas ärendehanteringssystem utgör underlaget för statistiken över personer lagförda för narkotikabrott.

¹⁹ För definition se bilaga 1.

²⁰ För definition se bilaga 1.

Referensperiod för statistiken är de domar och strafförelägganden där beslut fattats under ett kalenderår.

Över- och undertäckning beror på brister i inrapportering. Över- och undertäckning är ett mindre problem i dessa register. Man bör dock komma ihåg att registren beskriver de personer som blivit *lagförda* för narkotikabrott och inte den *faktiska* narkotikabrottsligheten.

Narkotikabrotten tillhör de så kallade offerlösa brotten. Det innebär att den övervägande delen av dessa brott inte anmäls, utan blir kända genom polisens egna spaningsinsatser eller genom tulltjänstemännens kontroller. Beroende på polisinsatsernas omfattning och intensitet kan alltså antalet brott, som kommer till rättsväsendets kännedom, minska eller öka utan att den faktiska brottsligheten har förändrats. Statistiken över personer lagförda för narkotikabrott styrs till stor del av resurser, spaningsinsatser och praxis i arbetet hos polis och tull och i förlängningen av arbetet vid domstolar och åklagarmyndigheter.

Bortfall

I de tabeller som baseras på tilläggsinformation (preparat, vikt mängder och typ av gärning) förekommer ett visst externt och internt bortfall. Dessa tabeller kan därför inte utan vidare jämföras med övriga tabeller.

Det *externa* bortfallet beror på att alla domar och strafförelägganden inte kommer in till Brå. Kompletterande beställningar genomförs rutinmässigt sedan år 1986 för att minimera det externa bortfallet. Genom att kontrollera mot databasen vilka domar som saknas kan man göra beställningar av dessa från tingsrätterna och åklagarmyndigheterna. Ett fåtal domar och strafförelägganden kommer dock aldrig till Brå. Det externa bortfallet utgör mindre än en procent av samtliga domar.

Det *interna* bortfallet beror på att vissa uppgifter saknas i domen eller strafföreläggandet. Det innebär att ett bortfall kan uppstå för variablerna typ av gärning, preparat och mängd av preparatet. Även detta bortfall är dock av mindre omfattning.

Mät- och bearbetningsfel

Fel som uppstår i samband med hanteringen beror bland annat på felskrivningar eller ofullständiga uppgifter. Under 1990-talet infördes ett nytt ärendehanteringssystem successivt hos tingsrätterna. Samtliga domstolar har numera systemet in-

stallerat. Innan materialet lagras i databasen utförs alltid olika rimlighetskontroller med hjälp av ett kontrollprogram. En slutlig kontroll av materialet görs dessutom efter det att statistiktablerna har framställts. Inga undersökningar har gjorts under 1990-talet på bearbetningsfelens storlek. Vissa bearbetningssvårigheter uppstår när en dom innehåller flera olika narkotikabrott. Dessutom kan vissa variationer förekomma i kvaliteten mellan olika variabler.

Jämförbarhet

Statistikens jämförbarhet över tid kan påverkas av en rad olika omständigheter. Exempel på faktorer som kan påverka statistiken är:

- förändringar i rättsväsendets praxis
- förändringar i polisens och tullens resurser samt insatser
- förändringar i lagstiftningen
- tillkomsten av nya preparat som räknas som narkotika
- förändringar i statistikrutiner.

För att kunna ge en korrekt tolkning av statistiken är det viktigt att känna till vilka förändringar som inträffat. Narkotikastrafflagen infördes år 1968. Nedan följer en kortfattad redovisning av några stora och små förändringar som inträffat under de senaste tio åren. Mer om lagstiftningsförändringar finns i bilaga 2.

År 1995 tog Brå över bearbetning och redovisning av narkotikastatistiken, vilket resulterade i något förändrade rutiner. Statistiken före år 1995, som framställdes av SCB, skiljer sig något åt jämfört med statistiken efter år 1995. Denna omläggning av statistikbearbetningen torde dock endast ha påverkat redovisningen marginellt.

Från och med år 1997 kan villkorlig dom, enskilt eller i kombination med böter, utfärdas genom strafföreläggande.

Åklagarna har successivt under år 1998 infört ett nytt redovisningssystem (EnVis). Uppgifterna om strafförelägganden samlas i och med detta in av Riksåklagaren (RÅ) på elektronisk väg och sänds vidare till Brå. Den elektroniska distribueringen av data gör att tiden från det att ett strafföreläggande godkänts till det att Brå får kännedom om detta förkortas. Det innebär att något fler strafförelägganden än tidigare rapporteras in innan statistiken tas ut. Skillnaderna bedöms dock vara marginella.

År 1999 gjordes en kvalitetsgranskning av statistiken över personer lagförda för narkotikabrott år 1998. Granskningen har medfört förändringar som påverkar redovisningen av olika typer av gärning (bruk, innehav m.m.). Det handlar framför allt om ändrade rutiner i valet av det brott man väljer att redovisa i de fall flera narkotikabrott förekommer i samma lagföring. Detta innebär att redovisningen innehåller något fler kombinationer av gärningar än tidigare. För en mer utförlig beskrivning se tidigare publikationen *Narkotikastatistik 1999*.

År 1999 utökades påföljdssystemet med flera nya påföljder och möjligheter till påföljdskombinationer. En första förändring gällde påföljden överlämnande till vård inom socialtjänsten, där det gavs möjlighet att kombinera domen med kravet på så kallad *ungdomstjänst*. En andra nyhet för detta år var möjligheten att döma till *samhällstjänst* i samband med villkorlig dom. Tidigare fanns denna möjlighet endast i samband med dom till skyddstillsyn. Under år 1999 tillkom även påföljden slutna ungdomsvård, som innebär att ungdomar under 18 år som begått allvarliga brott kan dömas till *slutna ungdomsvård* i stället för fängelse.

År 2000 straffbelades all icke-medicinsk befattning med läkemedlet GHB (Gammahydroxi-butyrat). Preparatet ingår därmed i narkotikastatistiken från och med detta år. I jämförelse med andra preparat år 2000 bör man beakta att narkotikaklassificeringen av GHB trädde i kraft först i februari samma år.

År 2000 gjordes en systemförändring i uppgiftsinhämtningen av åtalsunderlåtelse (se *Narkotikastatistik 2000*). I och med denna har åtalsunderlåtelse givits en ny definition i kriminalstatistiken. I tidigare rutiner definierades åtalsunderlåtelse bland annat efter ett beslutsdatum, vilket innebar att om en person meddelades flera åtalsunderlåtelse under en och samma dag räknades dessa som *en* åtalsunderlåtelse. Efter systemförändringen definieras åtalsunder-

låtelse i stället efter ett löpnummer. Detta medför att man nu räknar besluten om åtalsunderlåtelse efter det exakta antalet även om de meddelats på samma dag. Detta kan ha påverkat framför allt de ringa brotten avseende bruk av narkotika när det gäller tabeller som inte enbart redovisar huvudbrott. De tabeller som kan ha påverkats är 2, 3, 5, 6, 9, 10, 16–19.

År 2001 infördes en ny smugglingslag, lag (2000:1225) om straff för smuggling. Denna lag gör det möjligt att i större utsträckning än tidigare veta vilken vara som smugglats. Det gör att redovisningen av smugglingsbrott avseende narkotika numera är mer fullständig än tidigare.

På grund av ett fel i åklagarnas ärendehanteringssystem, BråDIS, har en del åtalsunderlåtelse, som avsåg ringa brott, inrapporterats som brott av normalgraden under år 2002. De felaktiga värdena har korrigerats i Brå:s databas och reviderats i 2002 års upplaga.

Tidigare publikationer

Statistik över personer lagförda för narkotikabrott har producerats sedan år 1954. För åren 1954–1968 finns en sammanställning av domar i narkotikamål i narkotikakommitténs betänkande (SOU 1969:52). För åren 1954–1974 fortsatte Riksåklagaren redovisningen av narkotikadomar. År 1974 övertog Brå ansvaret för statistiken. Från år 1975 och fram till statistikåret 1993 producerades statistiken av Statistiska Centralbyrån (SCB) årligen i serien *Statistiska meddelanden*. Därefter har statistiken producerats av Brå och publicerats årligen i årsboken *Kriminalstatistik*. Från och med år 1996 redovisar Brå narkotikastatistiken i en separat publikation.

Uppgifter om narkotikabrottsligheten i Sverige ingår även i övrig statistik som Brå producerar. Direkta jämförelser med till exempel lagföringsstatistiken kan vara svår att göra eftersom narkotikastatistiken har ett visst bortfall i inkodningen.

Bilaga I Definitioner och variabler

Appendix I Definitions and variables

BrB: se Brottsbalken

Brottsbalken (BrB): Här ingår de mest välbekanta brotten, ordnade i olika kategorier, till exempel brott mot person, och brott mot förmögenhet. I brottsbalken anges också straffskalorna för brotten. År 1965 ersatte brottsbalken 1864 års strafflag.

29 kap. 6 §: Påföljdseftergift kan meddelas om det är uppenbart oskäligt att döma till påföljd med hänsyn till vissa omständigheter som anges i BrB 29 kap. 5 §. Exempel på sådana omständigheter är om gärningsmannen drabbats av allvarlig kroppsskada till följd av brottet, har hög ålder eller lider av dödlig sjukdom eller skada.

30 kap. 6 §: Den som begått ett brott under påverkan av en allvarlig psykisk störning får inte dömas till fängelse. Om rätten finner att man inte heller bör döma till någon annan påföljd ska personen vara fri från påföljd.

34 kap 1 § 1 p: Detta lagrum tillämpas i de fall en person som dömts (till fängelse, skyddstillsyn, villkorlig dom eller sluten ungdomsvård²¹) för ett brott och begår ett annat brott under tiden innan domen eller påföljden helt verkställts. Rätten kan förordna att den gamla påföljden även avser det nya brottet.

Böter: Böter (dagsböter, penningböter eller normerade böter) utdöms genom dom eller straffföreläggande. Bötesbeloppet beräknas och betalas på olika sätt beroende på typ av böter. Även polisen och tullen kan till exempel i trafiksammanhang utfärda böter, så kallad ordningsbot. Böter som inte betalas får, om inte annat är föreskrivet, förvandlas till fängelse i lägst fjorton dagar och högst tre månader enligt bestämmelserna i bötesverkställighetslagen. Böter tillfaller staten.

Dagsböter: Bötesstraff, där böternas antal bestäms efter brottets svårhetsgrad, och varje dagsbots storlek fastställs med hänsyn till den dömd personens ekonomiska förhållanden. Antalet dagsböter kan vara minst 30 och högst 150 (som gemensamt straff för flera brott högst 200). Beloppet för varje dagsbot kan variera mellan 30 och 1 000 kronor. Minsta totala bötesbelopp är 450 kronor.

Dom: Med dom i statistiken avses fällande dom i tingsrätt. Domarna redovisas oavsett om de överklagats eller inte. Det innebär att en person som dömts i tingsrätt, men frikänts i hovrätt, kommer att redovisas som dömd i statistiken. En person som frias i tingsrätt, men fällts i hovrätt, kommer över huvud taget inte med i statistiken.

Fängelse: Fängelsestraff ådöms på viss tid eller på livstid. Fängelse på viss tid får som regel inte överstiga tio år och inte understiga fjorton dagar. Nästan ingen som har en längre strafftid än två månader avtjänar hela denna tid, utan frigges villkorligt dessförinnan.

Huvudbrott: En person kan i en och samma lagföring dömas för fler än ett brott. För huvuddelen av dessa fall utdöms en gemensam påföljd för samtliga brott. Endast i ett fåtal fall finns referenser som pekar ut vilket brott som lett till vilken påföljd. Vanligtvis kan man således inte avgöra vilken påföljd som utdömts för ett enskilt brott. För att man i statistiken ska kunna redovisa påföljden efter brott används huvudbrotts- och huvudpåföljdsprincipen.

Som huvudbrott väljs det brott i en lagföring som har den strängaste straffskalan. Om två brott har samma straffskala väljs slumpmässigt ett av brotten som huvudbrott. Huvudbrottsprincipen innebär att redovisningen av antalet personer lagförda för en enskild brottstyp är en minimiskattning. De brott som har ett lågt straffvärde och ofta begås i samband med andra brott och därmed sällan kategoriseras som huvudbrott, blir underrepresenterade i statistiken. För att få reda på exakt hur många som lagförts för en viss typ av brott, kan de tabeller användas som förutom huvudbrotten även redovisar de så kallade bibrotten.

²¹ Slutet ungdomsvård utfärdas i stället för fängelse för ungdomar under 18 år, även om möjligheten att utdöma fängelse finns kvar. Påföljden har kunnat utfärdas fr.o.m. 1999-01-01.

Huvudpåföljd: På liknande sätt som för brotten (se huvudbrott), kan flera påföljder utdömas för ett brott. Som regel väljs den strängaste påföljden i domen som huvudpåföljd. Påföljderna rangordnas efter grad av ingripande med fängelse först och påföljd eftergiven sist. I de fall där referenser förekommer mellan brotten och påföljderna, väljs den påföljd som huvudbrottet lett till, även om det finns en annan, mer ingripande påföljd i domen.

Kontraktsvård: Kontraktsvård är en form av skyddstillsyn, där domstolen föreskriver att den dömd ska följa en särskild behandlingsplan. Påföljden har funnits sedan 1 januari 1988. Påföljden är främst avsedd för drogmissbrukare där det finns ett klart samband mellan missbruk och brott och där den dömd ska dömas till fängelse.

Laga kraft: En dom eller ett beslut vinner laga kraft när domen eller beslutet inte längre kan överklagas i vanlig ordning. Den viktigaste rättsföljden av laga kraft är att avgörandet kan verkställas och att det får rättskraft.

Lagen om straff för smuggling (SML): Ny lag från och med 1 januari 2001 där brotten indelas enligt följande:

6 § 1 st. narkotikasmuggling, fängelse i högst 3 år

6 § 2 st. ringa narkotikasmuggling, böter eller fängelse i högst 6 månader

6 § 3 st. grov narkotikasmuggling, fängelse i lägst 2 år och högst 10 år

Lagföring: Begreppet lagföring innebär förenklat att en person har förklarats skyldig till ett brott. Detta kan ske genom att en åklagare meddelar åtalsunderlåtelse eller utfärdar ett strafföreläggande som godkänns av personen eller att personen fälls i domstol (fällande dom). Även ordningsbot utfärdad av polis eller tull omfattas av lagföringsbegreppet. Denna statistik redovisas dock separat. En person kan förekomma i statistiken flera gånger under samma år om personen lagförts vid fler tillfällen under året (brutto-redovisning). Om flera personer ingår i samma lagföring redovisas varje person som en enhet.

LVM: Lagen (1988:870) om vård av missbrukare. Tvångsvården syftar till att stoppa ett pågående missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel. Övriga förutsättningar är att vård inte kan ges på frivillig väg och att allvarlig fara före-

ligger för missbrukarens fysiska eller psykiska hälsa, att det finns uppenbar risk att missbrukaren förstör sitt liv eller att man kan befara att missbrukaren allvarligt ska skada sig själv eller någon närstående.

Medelfolkmängd: Genomsnitt av folkmängden i början och i slutet av året.

Narkotikabrott: Sammanfattande benämning på de brott som ingår i narkotikastatistiken enligt följande:

Brott mot narkotikastrafflagen (NSL, 1968:64)

Brott mot lag (SML, 2000:1225) om straff för smuggling 6 §

Narkotikastrafflagen (NSL): Sedan år 1985 är brotten indelade på följande sätt:

1 § narkotikabrott, fängelse i högst tre år

2 § ringa narkotikabrott, böter eller fängelse i högst sex månader

3 § grovt narkotikabrott, fängelse i lägst två och högst tio år

3A § vårdslöshet med narkotika, böter eller fängelse i högst ett år

(se *Lagändringar* för en översikt av förändringar inom narkotikastrafflagen)

Nettoredovisning: En person förekommer endast en gång i statistiken oavsett hur många gånger personen lagförts under året.

NSL: Se Narkotikastrafflagen.

Officiell statistik: Sådan statistik som regleras i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Statistiken ska framställas av en myndighet enligt regeringens föreskrifter.

Preparat: Som narkotika räknas läkemedel eller hälsofarliga varor med beroendeframkallande egenskaper eller euforiserande effekter eller varor som med lätthet kan omvandlas till varor med sådana egenskaper och som av regeringen har förklarats vara att anse som narkotika enligt lagen (1992:1554). Narkotika har i statistiken indelats i följande huvudgrupper: cannabis, centralstimulantia, hallucinogener, opiater samt sömn- och rogivande medel. Dessutom förekommer GHB som ett eget preparat utanför dessa grupper.

Påföljd: Sammanfattande benämning för fängelse, sluten ungdomsvård, böter, villkorlig dom, skyddstillsyn och överlämnande till särskild vård. Överlämnande till särskild vård kan innehålla en föreskrift om ungdomstjänst. Vissa påföljder kan förenas med samhällstjänst. Fängelsestraff kan verkställas genom intensivövervakning med elektronisk kontroll (fotboja).

RB: Rättegångsbalken.

Referenser: När skilda påföljder utdöms för olika brott anger referenserna vilket brott som är kopplat till vilken påföljd.

Region/län: Den regionala indelningen baseras på den geografiska placeringen av den tingsrätt eller åklagare som har tagit beslutet om lagföring. Huvudregeln är att brottmål ska behandlas vid den tingsrätt eller åklagarmyndighet som finns i det område där brottet är begånget.

Rättspsykiatrisk vård: Lider den som har begått ett brott, för vilket påföljden inte bedöms kunna stanna vid böter, av en allvarlig psykisk störning, får rätten överlämna honom eller henne till rättspsykiatrisk vård. Detta under förutsättning att det med hänsyn till personens psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt är påkallat att han eller hon är intagen på en sjukvårdsinrättning för psykiatrisk vård, som är förenad med frihetsberövande och annat tvång. Rätten får besluta att särskild utskrivningsprövning ska äga rum vid vården om det finns risk för att personen i fråga återfaller i brottslighet, som är av allvarligt slag, till följd av den psykiska störningen.

Samhällstjänst: Samhällstjänst innebär en skyldighet att utföra oavlönat arbete i lägst fyrtio och högst tvåhundrafyrtio timmar. Samhällstjänst kan utfärdas i samband med skyddstillsyn och från och med år 1999 också i kombination med villkorlig dom.

Skyddstillsyn: Skyddstillsyn är en påföljd som innebär en provotid under tre år varunder den dömde ska vara skötsam och försörja sig efter förmåga. Personen är under övervakning i minst ett år. Övervakningen upphör normalt efter ett år om inte den dömde av särskilda skäl anses vara i behov av förlängd övervakning. Påföljden kan förenas med böter, fängelse eller samhällstjänst och fortgår under en provotid av tre år. Under övervakningen kan den dömde meddelas föreskrift om missbruksvård med mera, som han eller hon är skyldig att följa. Skyddstillsyn får utdö-

mas för ett brott, där rätten anser att påföljden inte kan stanna vid böter. Vid val av påföljd ska rätten som skäl för skyddstillsyn beakta om det finns anledning att anta att denna påföljd kan bidra till att den tilltalade avhåller sig från fortsatt brottslighet. Om den dömde missköter sig kan han få ändrade eller nya föreskrifter eller en varning. Den dömde kan också i vissa fall omhändertas i högst fjorton dagar. Vid allvarlig misskötsamhet kan skyddstillsynen komma att upphävas och ersättas av en annan påföljd, till exempel fängelse.

Sluten ungdomsvård: Påföljden innebär att ungdomar under 18 år som begått allvarliga brott kan dömas till sluten ungdomsvård i stället för fängelse. Statens institutionsstyrelse (SiS) ansvarar för verkställigheten, som sker på särskilda ungdomshem. Reformen infördes år 1999, och syftet med den är att minimera de skadeverkningar som en vistelse i fängelse kan ge ungdomar.

SML: Se Lagen om straff för smuggling.

Straff: Fängelse och böter.

Strafföreläggande: Strafföreläggande utfärdas av åklagare, i de flesta fall i form av böter. Från och med år 1997 kan även villkorlig dom enskilt eller i kombination med böter utfärdas. Om det finns förutsättningar för det bör åklagaren utfärda strafföreläggande för den misstänkte i stället för att väcka åtal (SFS 1970:60). Strafföreläggande kan utfärdas för brott där böter ingår i straffskalan. För att ett strafföreläggande ska vinna laga kraft, måste det godkännas av den misstänkte. I statistiken över uppkärade brott och misstänkta personer redovisas utfärdade strafförelägganden och i lagföringsstatistiken redovisas godkända strafförelägganden.

Stämpling: Att någon i samråd med en annan person beslutar att begå ett brott, försöker förmå en annan person att begå ett brott eller själv åtar eller erbjuder sig att begå ett brott.

Ungdomstjänst: Ungdomstjänst innebär oavlönat arbete eller deltagande i en särskilt anordnad verksamhet i lägst 20 och högst 100 timmar, om den tilltalade samtycker till det. Påföljden kan ges i samband med överlämnande till vård inom socialtjänsten.

Villkorlig dom: Villkorlig dom innebär en provotid på två år, under vilken personen ska vara skötsam och efter förmåga försöka försörja sig själv. Rätten får döma till villkorlig dom om påföljden

inte bedöms kunna stanna vid böter. Påföljden kan förenas med böter och samhällstjänst.

Ålder: I statistiken över personer lagförda för brott avses åldern vid tiden då domstolen eller åklagaren beslutade om lagföring.

Åtalsunderlåtelse: Åklagaren kan i vissa fall besluta att inte väcka åtal trots att den misstänkte bedöms vara skyldig till brottet, så kallad åtalsunderlåtelse. Anledningen är ofta att brottet är lindrigt och att personen i stället åtalas för ett annat, grövre brott, eller att personen är ung.

Åtalsunderlåtelse kan utfärdas enligt följande lagrum:

9 § LUL Enligt detta lagrum kan åklagaren underlåta åtal för brott som begåtts av ungdomar som vistas i hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

17 § LUL Åtalsunderlåtelse kan utfärdas om en person har begått ett brott innan personen i fråga har fyllt 18 år under förutsättning att annan samhällsvård vidtas eller om brottet skett av okynne och något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts.

20 kap. 7 § RB: Åtalsunderlåtelse kan utfärdas under förutsättning att något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts:

1 st 1 p om det kan antas att brottet inte skulle föranleda annan påföljd än böter

1 st 2 p om det kan antas att påföljden skulle bli villkorlig dom och det finns särskilda skäl för åtalsunderlåtelse

1 st 3 p om den misstänkte begått ett annat brott och det utöver påföljden för detta brott inte krävs påföljd med anledning av det föreliggande brottet

1 st 4 p om psykiatrisk vård eller insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade kommer till stånd

2 st om det av särskilda skäl är uppenbart att det inte krävs någon påföljd för att avhålla den misstänkte från vidare brottslighet och att det med hänsyn till omständigheterna inte heller krävs av andra skäl att åtal väcks.

46 § LVM. Åtal kan underlåtas för personer som begått brott före eller under tiden de får vård för sitt missbruk. Förutsättningarna är dock att det för brottet inte får föreskrivas strängare straff än fängelse i ett år.

Överlämnande till vård inom socialtjänsten: I fall den som är under 21 år och som begått brott, kan bli föremål för vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (1980:620), får rätten överlämna åt socialnämnden att sörja för nödvändig vård inom socialtjänsten enligt uppgjord vårdplan. Överlämnande får ske endast om socialtjänstens planerade åtgärder kan anses tillräckligt ingripande med hänsyn till brottslighetens straffvärde, art och den tilltalades tidigare brottslighet. Påföljden kan förenas med böter eller särskild föreskrift om ungdomstjänst.

Överlämnande till vård enligt LVM: I fall den som har begått en brottslig gärning kan bli föremål för vård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) får rätten överlämna åt socialnämnden eller åt styrelsen för hemmet (i de fall personen redan är intagen i ett hem) att anordna behövlig vård. Om det begångna brottet kan ge strängare straff än fängelse i ett år, får överlämnande endast ske om det föreligger särskilda skäl.

Bilaga 2 Lagändringar

Appendix 2 Alterations in the Acts

Narkotikastrafflagen har sedan den infördes år 1968 genomgått åtskilliga förändringar. Sett över tid har lagstiftningsarbetet utvecklats i skärpande riktning, till en början för de grova brotten och senare när det gäller den lindrigare narkotikabrottsligheten. I dag är all befattning med narkotika kriminaliserad i Sverige. Nedan redovisas de viktigaste lagändringarna.

1968

Narkotikastrafflagen infördes. Lagen omfattade tillverkning, saluhållande, överlåtelse och innehav av narkotika och brotten bedömdes efter en tregradig skala. Påföljden för det lindrigaste brottet, narkotikaförseelse, var böter. För narkotikabrott utgick böter eller fängelse i högst två år och för grovt narkotikabrott fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Åtalsunderlåtelse var möjlig för innehav av en mindre mängd narkotika för eget bruk.

1969

Straffet för grovt narkotikabrott höjdes till fängelse i lägst ett år och högst sex år.

1972

Maximistraflet för grovt narkotikabrott höjdes till tio års fängelse. Möjligheten att underlåta åtal utökades genom att innehav av betydligt större mängder narkotika medgavs.

1981

Minimistraflet för grovt narkotikabrott höjdes från ett till två års fängelse. Maximistraflet för narkotikabrott höjdes från två till tre års fängelse. År 1980 skärptes praxis för åtalsunderlåtelse vid innehav av narkotika för eget bruk. Åtal skulle bara få underlåtas vid innehav av så små mängder narkotika för eget bruk att det inte gick att dela upp.

1983

Nya gärningsformer infördes i lagen. Förvärv av narkotika i överlåtelssyfte samt bearbetning, transport och förvaring av narkotika, som inte var avsedd för eget bruk, och vårdslöshet med narkotika tillkom. Tillverkning av narkotika ändrade benämningen till framställning, vilket innebär att även odling av narkotiska växter föll under denna typ av gärning. Straffbestämmelserna i narkotikaförordningen flyttades till narkotikastrafflagen.

1985

Beteckningen för det lindrigaste narkotikabrottet, narkotikaförseelse, ersattes med ringa narkotikabrott. Samtidigt infördes fängelse med upp till sex månader i straffskalan för detta brott. För narkotikabrott utgick böter ur straffskalan.

1988

Eget bruk av narkotika kriminaliserades. Endast böter ingick i straffskalan för detta brott. En regel om ansvarsfrihets infördes, som innebar strafffrihet i de fall som konsumtionen uppdagades i samband med att gärningsmannen underkastat sig vård.

1993

Straffet för eget bruk av narkotika skärptes genom att fängelse infördes i straffskalan. Polisen fick därmed möjlighet att använda tvångsmedel, bland annat blod- och urinprov, vid misstanke om bruk av narkotika.

2001

Ny lag om straff för smuggling infördes vilket egentligen inte innebar någon förändring annat än att den smugglade varan finns reglerad i egen paragraf.

Bilaga 3 Andra statistikkällor

Appendix 3 Other statistical sources

Brottsförebyggande rådet (Brå) *Kriminalstatistik*. Årlig statistik över anmälda brott, upplagrade brott, personer misstänkta för brott, personer lagförda för brott, kriminalvårdens verksamhet och återfall i brott.

Brottsförebyggande rådet (Brå) *Stöld, våld och droger bland pojkar och flickor i årskurs nio*. En återkommande undersökning (vart tredje år), baserad på självdeklarationsstudier, av brottsdeltagande och problembeteenden hos skolelever i årskurs nio. Brå-rapport 2005:4.

Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning (CAN)

Alkohol- och narkotikautvecklingen i Sverige (i samarbete med FHI). Årlig publikation med sammanfattning av statistik på narkotikaområdet och analys av narkotikautvecklingen.

Gymnasieelevers dopnings- och drogvanor. Återkommande undersökning om drogvanor bland gymnasieelever.

Skolelevers drogvanor. Återkommande undersökningar om drogvanor bland elever i årskurs 6 och 9.

Mönstrandens drogvanor. Återkommande undersökningar om drogvanor bland värnpliktsinskrivna.

Folkhälsoinstitutet (FHI) *Alkohol- och narkotikautvecklingen i Sverige* (i samarbete med CAN). Årlig publikation med sammanfattning av statistik på narkotikaområdet och analys av narkotikautvecklingen.

Kriminalvårdsverket (KVV) *Kriminalvårdens årliga officiella statistik. Kriminalvårdens redovisning om drogsituationen*. Statistik över missbrukare inom kriminalvården; tillströmningsuppgifter och tvärsnittsuppgifter.

Kronobergshäktet Stickmärkesregister över injektionsmissbrukare intagna i häktet.

Läkemedelsverket Statistik över narkotikaklassade läkemedel samt substanser och beredningar som används för framställning.

Rikspolisstyrelsen (RPS) Årlig statistik över polisens verksamhet, bland annat Rikspolisens beslag av narkotika och antal poliser sysselsatta med narkotikaärenden m.m. Verifikationsanalyser som gjorts genom blod- och urinprover (från Rättsmedicinalverkets rättskemiska avdelning, RKA).

Rättsmedicinalverket, rättskemiska avdelningen (RKA) *Rättsmedicinalverkets årsredovisning*. Analyser från dödsfall där rättsmedicinsk obduktion eller andra undersökningar utförts samt samtliga fall där prov tagits i samband med misstanke om ringa narkotikabrott eller drograttfylleri.

Socialstyrelsen (SOS) Statistik rörande socialtjänsten och hälso- och sjukvården med bland annat statistik över dödsorsaker och statistik över utskrivningar med diagnosen narkomani.

Smittskyddsinstitutet (SMI), Epidemiologiska enheten Statistisk över antalet HIV-positiva injektionsmissbrukare och antalet smittade av vissa andra smittsamma sjukdomar, trolig smittväg m.m.

Tullverket Årlig statistik över Tullverkets beslag av narkotika.

UNO Äldre rapporter från landsomfattande och regionala case-finding undersökningar, varav de senaste är från 1992.